

AMPUMA-ASELUPIEN PERUUTUSHARKINTA

Muistio poliisille sekä poliisiopiskelijoille ampuma-aseiden poisotosta

Lauri Kastemäki

5/2017

Tiivistelmä

Tekijä Lauri Kastemäki		Tutkinto/kurssi ja opinnäytetyö/nimike Poliisi (AMK)	
Julkaisun nimi Ampuma-aselupien peruutusharkinta ja muistio poliiseille sekä poliisiopiskelijoille ampuma-aseiden poisotosta		Julkisuusaste Julkinen	
Ohjaajat ja opintoaine/opetustiimi Petri Tuominen		Opinnäytetyön muoto Toiminnallinen opinnäytetyö	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyössä käsitellään ampuma-aselupien peruutusprosessia kentällä työskentelevien poliisipartioiden näkökulmasta. Työn tavoitteena on kehittää partioiden työskentelytapoja ampuma-aselupien peruutusharkintaprosessissa.</p> <p>Kirjallisessa osuudessa kerrotaan lähdekirjallisuuden avulla yleisesti ampuma-aseista sekä ampuma-aselupien peruutusharkintaprosessin käynnistymisestä. Peruutusharkinnassa kirjallisen materiaalin tukena on käytetty myös asiantuntijakuulemisia. Kirjallisessa osuudessa on kerrottu produktin valmistaminen.</p> <p>Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen. Tämän opinnäytetyön avulla luotiin muistio ampuma-aseiden poisotosta. Muistio on tarkoitettu poliiseille sekä poliisiopiskelijoille.</p> <p>Muistio on opinnäytetyön liitteenä.</p>			
Sivumäärä 26 + 7 liitesivua	Tarkastuskuukausi ja vuosi 5/2017	Opinnäytetyökoodi (OPS) AMK2014ONT	
Avainsanat Aseet, poliisi, lupamenettely, aseluvat			

SISÄLLYS

SISÄLLYS	1
1. JOHDANTO	2
2. AMPUMA-ASEET	3
2.1 Ampuma-aseiden kehitys	3
2.2 Ampuma-aselainsäädännön kehitys Suomessa	4
2.3 Ampuma-aseluvan hankkimisprosessi	5
2.4 Ampuma-aseluvan peruuttamisprosessi	7
2.5 Peruuttamisharkinta	9
2.6 Ampuma-aseiden säilytys	12
3. LUPAHALLINNON TIETOJÄRJESTELMÄ	13
3.1 Asetietojärjestelmä	13
4. SISÄ-SUOMEN POLIISILAITOS	14
4.1 Lupapalvelulinja	15
4.2 Poliisipalvelulinja	16
5. ASiantuntijakuulemiset	16
5.1 Asiantuntijakuulemisten sopiminen	17
5.2 Asiantuntijakuulemisten suorittaminen	17
5.3 Asiantuntijakuulemisissa esiin nousseita asioita	18
6. PRODUKTI	18
6.1 Toiminnallinen opinnäytetyö	18
6.2 Produktin suunnittelu ja toteutus	19
6.3 Produktin arviointi	21
7. POHDINTA	21
7.1 Luotettavuus ja eettisyys	22
7.2 Hyödynnettävyys	22
8. LÄHTEET	23
LIITE	

1. JOHDANTO

Opinnäytetyöni tarkoituksena on perehtyä ampuma-aselupien peruuttamisharkintaan. Opinnäytetyön tavoitteena on vähentää ampuma-aselupien parissa työskentelevien poliisien työmäärää kehittämällä kentällä työskentelevien partioiden työskentelytapoja ampuma-aselupien peruuttamisharkintaprosessissa.

Idean tähän aiheeseen sain ollessani työharjoittelussa Sisä-Suomen poliisilaitoksessa valvonta- ja hälytystoimintasektorilla eli kansanomaisesti sanoen kentällä partiossa. Kaiken kaikkiaan yhdeksän kuukautta kestävään työharjoitteluun kuuluu kolmen viikon osajakso lupahallinnossa. Lupahallinto käsittää poliisille kuuluvat hallinnolliset asiat, kuten ampuma-aseluvat ja ajokieltoasioista päättäminen. Tämän kolmen viikon jakson aikana työskentelin ampuma-aselupien parissa ja sain tällöin ensimmäisen kosketukseni lupahallinnon tietojärjestelmään eli LUHTIin. LUHTI pitää sisällään asetietojärjestelmän, johon syötetään kaikki luvanvaraiset aseet sekä ampuma-aseisiin kohdistuneet toimenpiteet. Partioiden ottaessa ampuma-aseita pois partion tulisi syöttää asetietojärjestelmään poisotto-merkintä, jotta tieto poisotetuista ampuma-aseista kulkeutuu muille sitä tietoa tarvitseville viranomaisille. Tätä merkintää järjestelmään emme kentällä ollessamme kuitenkaan tehneet. Asiasta keskustellessani muiden poliisien kanssa selvisi, että kentällä ei osata tehdä poisotto-merkintää asetietojärjestelmään. Tämä on ymmärrettävää, sillä LUHTI on järjestelmänä sekava etenkin niille, jotka eivät ole sen kanssa tekemisissä päivittäin.

Opinnäytetyöni on toiminnallinen. Toiminnallisella opinnäytetyöllä tavoitellaan käytännön toiminnan ohjeistamista tai järjestämistä (Vilkka & Airaksinen 2004, 9). Produktina loin muistion, joka on suunnattu kentällä työskenteleville partioille sekä poliisiopiskelijoille. Muistioon kirjasin ohjeita ampuma-aselupien peruutusharkinnan käynnistämisestä. Muistion tarkoituksena on kehittää partioiden työskentelytapoja ampuma-aselupien peruutusharkinnassa ja sitä kautta ennaltaehkäistä ampuma-aseiden väärinkäyttöä sekä parantaa yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Opinnäytetyö ei ole tilaustyö, vaan tein tämän oman mielenkiintoni ja ammatillisen kehittymisen takia. Toki toivon, että tästä on apua myös muille ampuma-aselupien peruutusharkinnasta kiinnostuneille.

Opinnäytetyön toteuttamisessa käytin pääasiallisina lähteinä muun muassa ampuma-aselakia, poliisin sisäistä intranetiä Sinettiä, asiantuntijakuulemisia sekä useita erilaisia aiheeseen sopivia opinnäytetöitä. Asiantuntijakuulemiset toteutin teemahaastatteluina. Aloitan opinnäytetyöni kertomalla yleisesti ampuma-aseiden ja ampuma-aselainsäädännön kehityksestä Suomessa sekä ampuma-aselupien hankkimis- ja peruutusprosessista. Tämän jälkeen kerron lupahallinnon tietojärjestelmästä ja Sisä-Suomen poliisilaitoksen organisaatorakenteesta, jossa keskityn erityisesti Pirkanmaan maakunnan alueeseen. Seuraavaksi esittelen asiantuntijoiden näkemykset peruutusharkinnan kehityskohteista. Sen jälkeen kuvailen produktin suunnittelun ja valmistamisen. Opinnäytetyön lopuksi esitän omaa pohdintaa muistion käytettävyydestä.

2. AMPUMA-ASEET

2.1 Ampuma-aseiden kehitys

Ampuma-aseiden keksiminen on ollut yksi historian vaikuttavimmista tapahtumista. Ennen ampuma-aseiden keksimistä henkilökohtaisten aseiden teho riippui eniten käyttäjän lihasvoimasta. (McNab 2004, 6.) Ampuma-aseiden kehitys alkoi ruudin keksimisestä. Ruutia on käytetty räjähdysaineena jo 1200-luvulta asti, mutta varsinaisten ampuma-aseiden kehityksen alettua 1300-luvulla ne alkoivat syrjäyttää pikkuhiljaa käytössä olleet jousiaseet. Suomessa tiedetään käytetyn ruudilla laukaistuja aseita 1400-luvulla, mutta jousiaseet ovat Suomessa olleet käytössä vielä 1600–1700-luvuille asti. (Suihko 2007, 9-10.)

Ensimmäisenä sarjavalmistusaseena voidaan pitää lunttulukkokivääriä. Lunttulukkokiväärissä ruutipanos sytytettiin kyteväällä nuoralla eli luntulla tai hehkuvalla metallipiipulla piipun päällä olevasta reiästä. Käsiaseiden ominaisuuksia parannettiin 1400-luvulla muun muassa tekemällä piipuista pitempiä, aseiden tukeista vartaloa mukailevimpia ja lisäämällä piipun päälle tähtäimet. Luntun kädessä pitäminen teki tähtäämisestä vaikeaa ja siksi sytytys muutettiin panemalla hehkuva lunttu kiinni iskuvipuun. Iskuvipu laukaistiin palavana kohti sankkireiän suulla olevaa, ruudilla täytettyä sankkikuoppaa. Näin oli kehitetty ensimmäinen aseiden lukkorakenne. (Suihko 2007, 11-12.) Hyvä jousi oli vielä 1400-luvulla tehokkaampi sota-ase kuin lunttulukkoiset aseet. Lunttulukkoaseen käyttäjäksi kuitenkin kelpuutettiin heikompiakin miehiä, sillä koulutus oli paljon nopeampaa kuin jousimiehen. (McNab 2004, 6.)

Lunttulukon käyttö tällaisenaankin oli vielä hyvin epäkäytännöllistä, kunnes keksittiin iskusta syntyvän kipinän käyttö ruudin sytyttämiseen. Piilukko oli 1500-luvun ja nallilukko 1800-luvun kehitysaskel kohti tämän päivän aseita. 1800-luvun loppupuolella aseiden kehitys otti pitkän askeleen eteenpäin kun keksittiin yhdistää nalli, ruuti ja luoti hylsyn avulla patruunaksi. (Suihko 2007, 13-14.)

Melkein jokaisen asetyypin kohdalla tehokas ampumaetäisyys on ollut merkittävä tekijä jo aseiden suunnitteluvaiheessa. 1400-luvun lunttulukkopusketin tehokas ampuma-etäisyys oli noin 50 metriä. 1700-luvun lopun piilukkopusketilla se kasvoi 150 metriin ja sadan vuoden päästä rihlatuilla aseilla ammuttiin jopa 500 metrin päähän. Ensimmäisessä maailmansodassa tehokas ampumaetäisyys kasvoi 1,5 kilometriin. Käyttämällä samoja patruunoita tukevalla alustalla olevassa konekiväärissä ja ammuttaessa sarjatulta, tehokas ampuma-etäisyys kasvoi jo yli kolmeen kilometriin. (McNab 2004, 6-9.)

Suomeen ruutiaseet levisivät 1500-luvun lopulla. Tämän lisäksi tiedetään varmuudella, että Suomessa valmistettiin tykkeitä samalla vuosisadalla, mutta kiväärien ja muskettien valmistus Suomessa alkoi 1600-luvulla. (Suihko 2007, 16.)

2.2 Ampuma-aselainsäädännön kehitys Suomessa

Suomen itsenäistymisen jälkeiset ensimmäiset ampuma-aseita koskevat säädökset olivat asetus ampuma-aseista (164/1918), asetus ampuma-aseiden ja ampumatarpeiden kaupasta (164/1918) ja päätös, jolla kielletään ampuma-aseiden ja ampumatarpeiden maahantuonti ilman Senaatin lupaa (65/1918) (Munter 2016, 22).

Vuonna 1933 annettiin laki ampuma-aseista ja ampumatarpeista (33/1933) ja tämän nojalla annettiin myös asetus ampuma-aseista ja ampumatarpeista (34/1933). Kyseinen laki ampuma-aseista ja ampumatarpeista oli lyhyt. Se sisälsi vain yleiset säännökset aseiden ja ampumatarpeiden luvanvaraisuudesta, luvan peruuttamisesta ja aseiden lunastamisesta valtiolle sekä rangaistus- ja menettämisseuraamukset lain rikkomisesta.

Seuraavan kerran lakia ampuma-aseista ja ampumatarpeista muutettiin vasta parinkymmenen vuoden päästä, vuonna 1953. Tällöin lailla ampuma-aseista ja ampumatarpeista annetun lain muuttamisesta (262/1953) lisättiin ensimmäiseen pykälään maininta ampumatarpeisiin soveltuvista räjähdysaineista.

Tultaessa 1980-luvulle lakia muutettiin kaksi kertaa. Ensimmäisessä muutoksessa (655/1982) lakiin lisättiin 1a pykälä, jonka mukaan asetuksella voidaan säätää myyntiä varten valmistettujen, korjattujen tai maahantuotujen ampuma-aseiden tarkastamisesta ennen niiden kauppaan laskemista. Tämän lisäksi 5 pykälä tekojen ja laiminlyöntien rangaistavuudesta muutettiin vastaamaan lisättyä 1a pykälää. Toisessa muutoksessa (632/1986) rangaistusäännökset ja menettämisseuraamuksia koskevat säännökset uudistettiin. Lakiin lisättiin myös 5 a pykälä ampuma-aserikkomuksesta.

Nykyinen ampuma-aselaki (1/1998) tuli voimaan 9.1.1998. Ampuma-aselain tarkoituksena on rajoittaa ampuma-aseisiin liittyvää väkivallan ja tapaturman vaaraa. Lisäksi tarkoituksena on aseiden käyttöön liittyvän turvallisuuden ylläpitäminen ja parantaminen. (HE 183/1997, 3.1.) Nykyisessä ampuma-aseissa ampuma-ase on määritelty esineenä, jolla voidaan ruutikaasunpaineen, nallimassan räjähdyspaineen tai muun räjähdyspaineen avulla ampua luoteja, hauleja tai muita ammuksia taikka muita lamaannuttavia aineita, jotka voivat aiheuttaa ihmiselle vaaraa (ampuma-aselaki 1/1998, 2§).

2000-luvulla ampuma-aselakia on muutettu useaan otteeseen. Yhtenä merkittävämmistä muutoksista voidaan pitää niin sanottua armovuosimenettelyä (laki ampuma-aselain muuttamisesta 804/2003), joka tarkoittaa, että luvattomat ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat, räjähteet sekä erityisen vaaralliset ammuksut voidaan luovuttaa poliisille ilman rangaistusuhkaa. Tämä menettely edellyttää oma-aloitteista ilmoittamista luvattomista esineistä poliisille (Sipola 2016; HE 5/2003, esityksen pääasiallinen sisältö). Hallituksen esityksessä ampuma-aselain muuttamisesta (HE 5/2003, 6. kohta) armovuosimenettelyn vaikutuksia yleisen järjestyksen ja turvallisuuden on pohdittu. Perusteluissa on tuotu ilmi, että armovuosimenettelyllä voitaisiin estää luvattomasti hallussa pidettävien esineiden päätyminen rikollisten haltuun. Tärkeänä on pidetty myös sitä, että osa luvattomista esineistä saataisiin luvallisen hallussapidon piiriin sekä merkityiksi poliisin järjestelmiin oikeine

tunnistetietoineen. (HE 5/2003, 6. kohta.) Armonvuosimenettelyssä vuosittain poliisille ilmoitetaan merkittäviä määriä luvattomia ampuma-aseita. Esimerkiksi Sisä-Suomen poliisille ilmoitetaan vuosittain satoja aseita. (Seppälä 2016; Sipola 2016.)

2.3 Ampuma-aseluvan hankkimisprosessi

Ampuma-aseluvat ovat hallintolupia. Hallintoluvan avulla voidaan sallia toiminta, joka täyttää laissa säädetyt edellytykset. Hallintolupa yleensä mahdollistaa myös toiminnan valvonnan tai ohjauksen. Hallintoluvalla voi olla muun muassa terveyttä, ympäristöä tai henkilökohtaista koskemattomuutta suojaava tarkoitus. (Mäenpää 2017.) Hallituksen esityksen (HE 183/1997, 3.1) mukaan ampuma-aselupien sääntelyllä on tarkoitus parantaa ampuma-aseiden käytön turvallisuutta.

Luvallisia ampuma-aseita on Suomessa yli 1,5 miljoonaa ja luvanhaltijoita on yli 600 000 (Sisäministeriö 2017 b, luettu 19.4.2017). Poliisitarkastaja Seppo Sivula kertoo Ylelle vuonna 2016 antamassaan haastattelussa, että koko maassa hankkimislupia aseisiin myönnetään vuosittain noin 30 000–40 000 kappaletta, joka on noin puolet huippuvuosista (Sandell & Tebest 2016). Sisä-Suomen poliisilaitos käsittelee vuosittain noin kahdeksan tuhatta ampuma-aselupahakemusta, kuten taulukossa 1 on esitetty (Poliisihallitus 2016 a, 7).

Vuosi	2010	2013	2014	2015
Sisä-Suomi	9200	8132	7075	7562
Helsinki	3602	2691	2723	2994
Itä-Suomi	11287	9242	9279	9677
Lappi	5247	4426	4231	4247
Oulu	10367	8422	7887	8301

Taulukko 1. Aseluvat poliisilaitoksittain (Poliisihallitus 2016 a, 7).

Ampuma-aseen hankkimisesta ja hallussapidosta säädetään ampuma-aselain viidennessä luvussa sekä ampuma-aseasetuksessa (27.2.1998/145). Ampuma-aseiden hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttavat luvat myönnetään oman kotipaikan tai kotikunnan poliisilaitoksessa (ampuma-aselaki 42.1§). Sisä-Suomen poliisilaitoksessa ampuma-aselupahakemus jätetään henkilökohtaisesti poliisiaseman asiakaspalveluun ajanvarauksella (Sisä-Suomen poliisilaitos 2014 b, 1–4). Haettaessa ampuma-aseen hankkimiseen oikeuttavaa lupaa mukana on oltava

- passi tai henkilökortti (ajokortti ei kelpaa, sillä se ei ole virallinen henkilöllisyyttä osoittava asiakirja)
- hakemuksen perustelut kirjallisina
- muut tarvittavat asiakirjat hakemuksen perustelemiseen,
- sotilaspassi, siviilipalvelustodistus, kutsuntatodistus tai todistus palveluksesta vapauttamiseen
- ampuma-aseen käyttötarkoituksen mukaiset perustelut. (Poliisi b, luettu 27.4.2017; ampuma-aseasetus 27.2.1998/145 43§.)

Hakemuksen jättämisen jälkeen ja tarpeen vaatiessa asiakkaan kanssa sovitaan soveltuvuuskokeen suorittamisen ajankohdasta sekä paikasta. Näiden lisäksi luvanhakija myös haastatellaan. (Sisä-Suomen poliisilaitos 2014 b, 1–4.)

Ampuma-aselupahakemuksen tullessa vireille lupavalvonta huolehtii omalta osaltaan siitä, etteivät aseet joudu sellaisten ihmisten käsiin, joilla niitä ei pitäisi olla. Lupavalvonta huolehtii myös aseiden hankkimisen jälkeen suoritettavasta aseiden tarkastuksesta, jotta tiedot aseesta sekä haltijasta päivittyvät ajantasaisesti asetietojärjestelmään. Näin ajantasainen tieto henkilöiden omistamista ampuma-aseista välittyy rikostorjunnan sekä valvonta- ja hälytystoimintasektorin partioiden lisäksi muiden asetietojärjestelmää käyttävien viranomaisten välillä. (Sisäministeriö 2017 a, 13; HE 183/1997, 52§.) Tällä on minun mielestäni merkittävä vaikutus niin työturvallisuuteen kuin myös yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen.

Hakijalle myönnetään hankkimislupa aseeseen, jos hakijaa sekä asetta koskevat edellytykset täyttyvät ja aseelle on hyväksyttävä käyttötarkoitus. Ampuma-aseissa hyväksyttäviä käyttötarkoituksia ovat

- metsästyslainsäädännön mukaan sallittu eläinten ampuminen
- ampumaurheilu ja -harrastus
- työ, jossa ase on välttämätön
- näytös, kuvaus tai muu vastaava esitys
- museossa tai kokoelmassa pitäminen
- muistoesineenä säilyttäminen
- merkinanto
- sekä 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneen, luvanhaltijan huollettavana olevan henkilön hallussa pidettäväksi tarkoitetun haulikon, kiväärin, pienoiskiväärin tai yhdistelmäaseen säilyttäminen ja kuljettaminen.

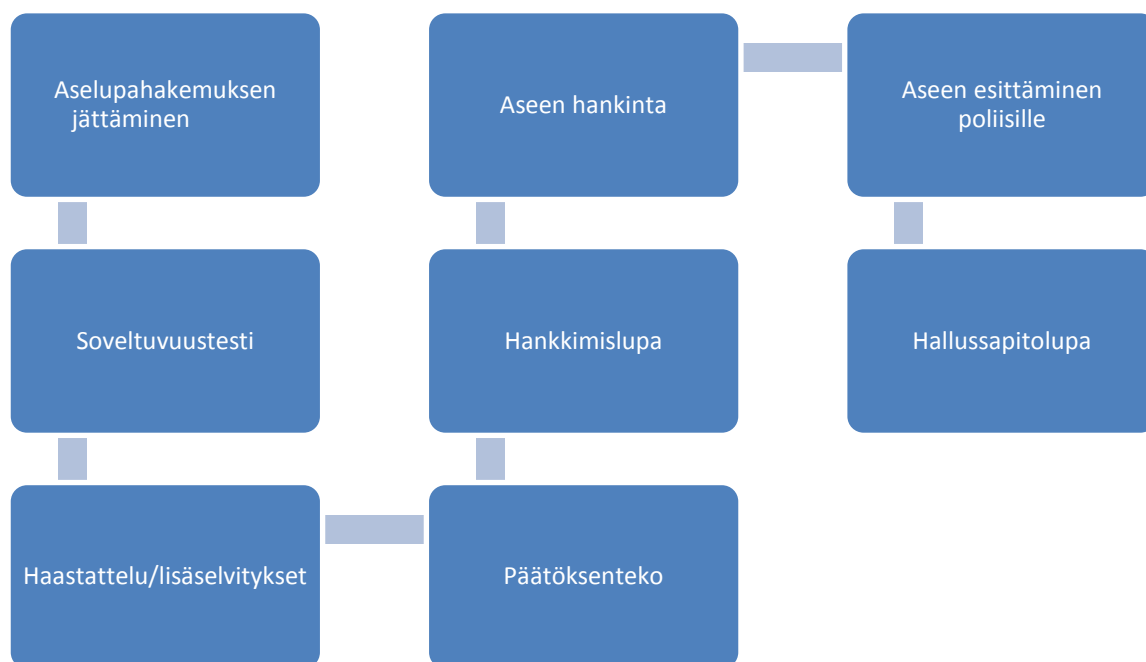
Ampuma-aseluvan hakijaa koskevia edellytyksiä sen sijaan ovat

- 18 vuoden ikä
- terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella voidaan pitää sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita ja aseiden osia.

Edellä mainittujen lisäksi lupaviranomaisella on oikeus saada hakijasta myös lääketieteellinen arvio, jos saatujen tietojen tai tehdyn haastattelun perusteella lupaviranomaisella on syytä epäillä luvanhakijan henkilökohtaista sopivuutta ampuma-aseen hallussapitoon. Myös ampuma-asetta kohtaan asetetaan vaatimuksia aseiden hankkimislupaa haettaessa. Lupa voidaan antaa vain sellaista ampuma-asetta tai aseiden osaa varten, joka ei lipkaan patruunamäärän, kaliiperin tai muiden ominaisuuksien perusteella ole hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen nähden tarpeettoman tulivoimainen ja tehokas sekä joka soveltuu hyvin hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen. (Ampuma-aselaki 43–45§.)

Kuviossa 1 ampuma-aselupien hakemisprosessi on kuvattuna siten, että kaikki hankkimis- ja hallussapitoluvan saamiseksi säädetyt edellytykset täyttyvät. Poliisitarkastaja Seppo Sivula kertoi Ylen haastattelussa 2016, että ennen kuin aseiden voi Suomessa saada, henkilön taustat tarkastetaan mahdollisimman tarkasti. Lupaprosessiin kuuluu haastatteluja ja soveltuvuustestauksia, joilla pyritään arvioimaan luvan hakijan soveltuvuutta ampuma-aseluvan haltijaksi (Sandell & Tebest 2016.) Tätä opinnäytetyötä kirjoittaessa on käynnissä lakihanke, jolla pyritään uudistamaan sekä selkeyttämään ampuma-aseiden hankkimis- ja

hallussapitolupaprosessia aseturvallisuutta vaarantamatta (Sisäministeriö 2017 c, luettu 28.4.2017).

Kuvio 1. Aselupaprosessi.

2.4 Ampuma-aseluvan peruuttamisprosessi

Ampuma-aselupien peruuttaminen on hallinnollinen toimenpide, jolla pyritään ennalta estämään aseiden väärinkäyttöksiä. Ylitarkastaja Reima Pensala poliisihallituksen asehallinto-yksiköstä arvioi Ylelle antamassaan haastattelussa vuonna 2016 Suomessa olevan noin 200 000–500 000 luvatonta asetta, mutta tarkkaa lukua laittomien aseiden määrästä ei tiedä kukaan (Burtsov 2016). Ampuma-aselupia perutaan ja varoituksia annetaan koko maassa vuosittain noin 3 000 kappaletta, kuten taulukossa 2 on esitetty (Poliisihallitus 2016 a).

Lupavalvonta, toimenpiteet	2012	2013	2014	2015
Aseiden hallussapitolupiin kohdistuvat peruutukset ja varoitukset	2967	3124	2695	2977

Taulukko 2. Lupavalvonnan toimenpiteet koko maassa vuosina 2012–2015. (Poliisihallitus 2016 a)

Ampuma-aselupien peruuttamisprosessi voi käynnistyä esimerkiksi kotihälytys- tai liikenteenvalvontatehtävillä. Ampuma-aseluvat voidaan perua monella erilaisella perusteella. Monesti ihmiset luulevat, että itse aseensa kanssa on hölmöiltävä jotenkin, jotta se viedään pois. (Vanhempi konstaapeli 2017). Poliisitarkastaja Seppo Sivula kertoo Ylen haastattelussa, että luvat voi menettää helposti väkivaltarikosten takia tai jos nimi alkaa esiintyä liian usein poliisin rekistereissä. Poliisi seuraa vuorokausitasolla rekistereitä. Jos rekistereissä esiintyy henkilöitä tilanteissa, joissa on ollut päihteiden väärinkäyttöä tai väkivaltaista käyttäytymistä, tarkistetaan onko tällä henkilöllä ampuma-aselupia. Jos lupia on, tilanne arvioidaan ja saatetaan käynnistää ampuma-aselupien peruutusarviointi ja

vähintään kutsua luvanhaltija kuultavaksi poliisilaitokselle. (Sandell & Tebest 2016.) Myös haastattelemani vanhempi konstaapeli (2017) lupavalvonnasta kertoo, että tällaista menetelmää käytetään.

Ampuma-aselain 67 §:ssä käsitellään ampuma-aselupien peruuttamista. Ampuma-aseluvat on peruttava, jos luvanhaltija sitä pyytää. Luvat on peruttava myös, jos huoltajat peruuttavat ampuma-aseen, aseosen, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hallussapitoon oikeuttavan luvan antamista koskevan suostumuksen. Luvat on niin ikään peruttava, jos hallussapitoluvan haltija tai valtio peruuttaa 54 §:n 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen. Pykälän 54 ensimmäinen momentti käsittelee rinnakkaislupia eli ampuma-aseeseen on alkuperäisen luvanhaltijan suostumuksella annettu rinnakkainen oikeus hallussapitoon eli rinnakkaislupa. Valtion suostumuksella voidaan antaa valtion omistamaan ampuma-aseeseen tai aseensa rinnakkaislupa.

Ampuma-aseluvat voidaan peruuttaa, jos luvanhaltija on syyllistynyt väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen, rikoslain 50 luvun 1–4 §:ssä mainittuun rikokseen tai muuhun rikokseen, joka osoittaa hänet sopimattomaksi hankkimaan tai pitämään hallussa ampuma-aseita, aseensia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia. Rikoslain 50 luvun 1–4 pykälät käsittelevät huumausainerikoksia kun taas rikoslain 50 a luvun 1–4 pykälät käsittelevät alkoholirikoksia. (Ampuma-aselaki 5. luku 1/1998, rikoslaki 50. luku 39/1889.) Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksien (KHO 2013/172; KHO 2016/1653) mukaan esimerkiksi törkeä rattijuopumus riittää ampuma-aselupien peruuttamiseen, sillä se osoittaa tekijässä vaarallisuutta tai piittaamattomuutta, minkä vuoksi hän on sopimaton hankkimaan tai pitämään hallussaan ampuma-aseita, aseensia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia.

Luvanhaltijan aselupa voidaan peruuttaa myös, jos hän on syyllistynyt muuhun rikokseen, joka osoittaa hänet sopimattomaksi hankkimaan tai pitämään hallussa ampuma-aseita, aseensia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia. Jos luvanhaltija on syyllistynyt ampuma-asetta käyttäen tehtyyn rangaistavaan tekoon tai jos luvanhaltija on rikkonut lupaehtoja tai muuten osoittanut piittaamattomuutta ampuma-aseita tai aseensia tai erityisen vaarallisia ammuksia koskevien sääntöjen noudattamisessa. (Ampuma-aselaki 5. luku 1/1998.)

Ampuma-aseluvat voidaan peruuttaa myös, jos luvanhaltijaa on hänen terveydentilansa taikka omaa tai toisen turvallisuutta vaarantavan elämäntapansa tai käyttäytymisensä vuoksi pidettävä sopimattomana hankkimaan tai pitämään hallussa ampuma-aseita tai muita ampuma-aseita aseiksi tai niiden tarvikkeiksi luokiteltavia asioita. (Ampuma-aselaki 5. luku 1/1998.) Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä (KHO 3398/2012) moottoripyöräkerhon jäsenyys tai sen toimintaan osallistuminen osoittaa sellaista elämäntapaa tai käyttäytymistä, jonka vuoksi henkilöä oli pidettävä sopimattomana hankkimaan tai pitämään hallussa ampuma-aseita.

Ampuma-aseluvat voidaan peruuttaa myös silloin, kun luvanhaltija on muuten kuin tilapäisesti lopettanut ampuma-aseen kantamisen tai luonnollinen henkilö ei luvanhaltijana

ole 53 a §:ssä tarkoitetulla tavalla osoittanut käyttävänsä ampuma-asetta hyväksyttävään käyttötarkoitukseen tai ampuma-aseen hallussapito ei enää ole työn vuoksi välttämätöntä tai ampuma-ase tai aseosa on kadonnut tai anastettu. Ampuma-aselain 53 a §:ssä käsitellään harrastuksen jatkumista ja sen osoittamista. (Ampuma-aselaki 5. luku 1/1998.) Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä (KHO 66/2016) hankkimisluvan saamisen tueksi ei ollut riittävän tarkasti pystytty osoittamaan todisteita harrastuneisuudesta eläkkeelle jäämisen jälkeen.

2.5 Ampuma-aselupien peruutusharkinta

Haltuunotto. Kun asealan elinkeinolupa tai yksityistä käyttöä varten annettu hallussapitoon oikeuttava lupa raukeaa tai se peruutetaan, poliisin on tehtävä päätös ampuma-aseiden, aseosaosien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten ottamisesta poliisin haltuun, jollei niitä ole jo luovutettu asianmukaisen luvan haltijalle. Poliisin on tehtävä päätös haltuunotosta myös, jos luvattoman ampuma-aseen tai aseosan tai patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hallussapitäjä ilmoittaa ja luovuttaa esineen oma-aloitteisesti. Jos poliisi tekee esineestä pakkokeinoin mukaisen takavarikon tai esine tuomitaan valtiolle menetetyksi, haltuunottopäätös raukeaa. (Ampuma-aselaki 91 §.)

Väliaikainen haltuunotto. Jos on perusteltu syy epäillä, että ampuma-asetta, aseosaosaa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia käytetään väärin tai jos niitä koskevan luvan peruuttaminen on pantu vireille, poliisin on viipymättä tehtävä päätös esineiden ottamisesta väliaikaisesti poliisin haltuun (ampuma-aselaki 1/1998 92.1 §).

Poliisimiehen on otettava ampuma-ase, aseosaosa, patruunat ja erityisen vaaralliset ammuksukset pois niiden haltijalta, jos niiden väärinkäytön vaara on ilmeinen. Poliisimiehen on myös viipymättä ilmoitettava pois ottamisesta sen paikan poliisilaitokselle, jonka toimialueella esineet on otettu pois niiden haltijalta tai luvanhaltijan kotikunnan poliisilaitokselle. Poliisin on 14 vuorokauden kuluessa esineiden poisottamisesta ruvettava toimenpiteisiin päätöksen tekemiseksi esineiden ottamisesta väliaikaisesti poliisin haltuun tai luovutettava pois otetut esineet takaisin niiden haltijalle. (Ampuma-aselaki 1/1998 92.2§.)

Ampuma-aselain 92 pykälässä annetaan poliisille toimivalta ottaa ampuma-aseet pois niiden haltijalta ennakoivasti eli ennen kuin niillä on tehty rikosta. Tämä on ollut kyseisen pykälän tarkoitus myös hallituksen esityksessä ampuma-aseiksi (HE 183/1997). Toisessa momentissa puhutaan esineiden poisottamisesta ja poisoton kynnyksestä, jonka mukaan väärinkäytön vaaran tulee olla ilmeinen. Tämä kuulostaa omasta mielestäni hieman liian korkealta kynnykseltä ampuma-aseiden poisottamiseksi, koska tämä pykälä on juurikin se, jolla partiot voivat ottaa kotihälytystehtävällä ampuma-aseet pois niiden haltijalta, ilman, että niitä on käytetty rikoksen tekovälineenä. Ampuma-aseiden poisottoa käytetään tavallaan turvaamistoimenpiteenä, jolla pyritään ehkäisemään väärinkäyttöä, joka on omiaan aiheuttamaan vaaraa, vahinkoa tai ampuma-aseen asianmukaiseen käyttöön liittymätöntä olennaista häiriötä. Hallituksen esityksessä ampuma-aseiksi (HE 183/1997) väärinkäyttöä olisi esimerkiksi aseiden käyttäminen toisen ihmisen tai omaisuuden tahalliseen

vahingoittamiseen, uhkaamiseen tai ilkkivaltaiseen häiriön tuottamiseen. Myös aseiden käyttämistä tahalliseen itsensä vahingoittamiseen voitaisiin pitää riittävänä syynä aseiden väliaikaiseen haltuunottoon. Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuoja ottaa asiaan kantaa ratkaisussaan (Dnro 709/4/09) seuraavasti: ”-- poisoton tulisi voida tapahtua alemmalla kynnyksellä kuin varsinaisen väliaikaisen haltuunoton. Näin on poliisihallituksen lausunnossaan katsonut.”

Ensimmäisessä momentissa puhutaan siitä, että poliisin on tehtävä viipymättä päätös esineiden väliaikaisesta haltuunotosta, jos on perusteltu syy epäillä väärinkäytöstä tai luvan peruuttaminen on pantu vireille. Päätös pitää tehdä viipymättä, mutta aseiden tosiasialliselle poisotolle ei ole kirjattu aikamäärettä. Tämä kohta koskee mielestäni enemmän lupavalvonnassa työskenteleviä poliiseja, koska heille tulee tieto rikoksista epäiltynä olevista ampuma-aselupien haltijoista ja he tekevät päätöksen ampuma-aseiden väliaikaisesta haltuunotosta. Tällöin päätös aseiden väliaikaisesta haltuunotosta tehdään ennen kuin aseet ovat poliisin hallussa.

Kun esineitä on otettu väliaikaisesti haltuun, lakkaa lupa olemasta voimassa. Jos poliisin haltuun on väliaikaisesti otettu rinnakkaisluvan nojalla hallussa pidetty ase tai aseiden osa, ovat hallussapitolupa ja muut rinnakkaisluvut edelleen voimassa. (Ampuma-aselaki 1/1998 93 §.)

Väliaikainen haltuunottopäätöksen tekee lupavalvonta. Päätös on voimassa enintään kolme kuukautta, mutta väliaikaista haltuunottopäätöstä voidaan erityisestä syystä jatkaa enintään kuudella kuukaudella kerrallaan. Päätöksen voimassaoloaikana

- ampuma-asetta, aseiden osaa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia koskeva lupa on peruttava
- poliisin on tehtävä päätös kuolinpesään kuuluvien ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten haltuunotosta
- luvanhaltijalle on annettava varoitus ja haltuun otetut esineet on palautettava hänelle
- haltuun otetut esineet on palautettava sille, jonka hallussa kuolinpesän omaisuus on. (Ampuma-aselaki 1/1998 94 §)

Jos haltuun otetut esineet palautetaan luvanhaltijalle, tulee niitä koskeva lupa uudelleen voimaan. Jos poliisin haltuun on väliaikaisesti otettu rinnakkaisluvan nojalla hallussa pidetty ampuma-ase tai aseiden osa, ne voidaan luovuttaa hallussapitoluvan haltijalle, jollei siitä aiheudu vaaraa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiselle. (Ampuma-aselaki 1/1998 94 §.)

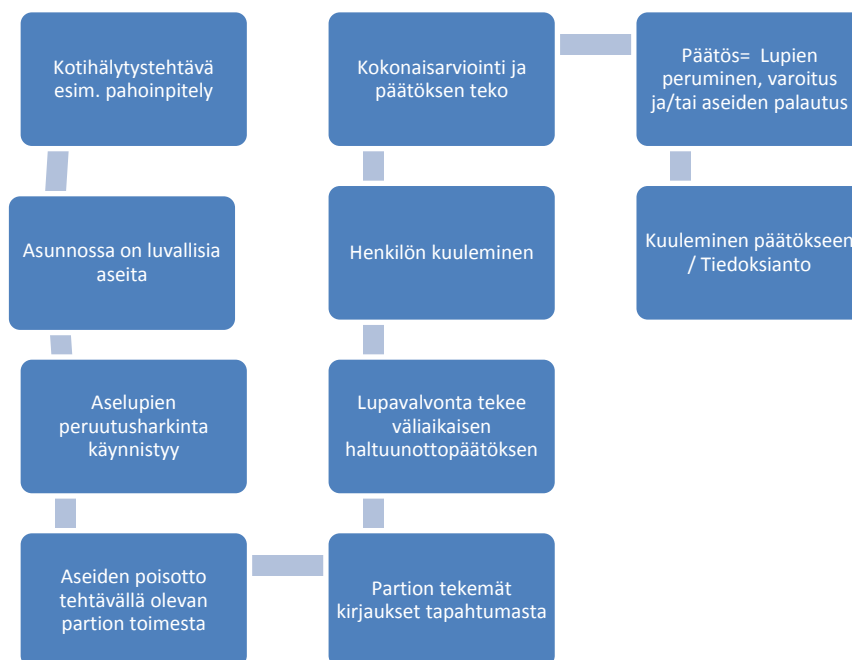
Poliisin on viipymättä ilmoitettava haltuunotosta, väliaikaisesta haltuunotosta ja väliaikaisen haltuunoton voimassaoloajan jatkamisesta tehdystä päätöksestä luvanhaltijalle tai sille, jonka hallussa kuolinpesän omaisuus on. Jos poliisin haltuun on otettu rinnakkaisluvalla hallussa pidetty ase tai aseiden osa, on päätöksestä ilmoitettava viipymättä myös hallussapitoluvan haltijalle. Näissä ilmoituksissa on mainittava haltuunoton syy sekä väliaikaista haltuunottoa koskevassa ilmoituksessa myös sen vaikutus luvan voimassaoloon.

Poliisin on laadittava haltuunotosta, väliaikaisesta haltuunotosta ja väliaikaisen haltuunoton jatkamisesta pöytäkirja tai tehtävä niistä merkintä muuhun asiakirjaan. (Ampuma-aselaki 1/1998 95§.) Valvonta- ja hälytystoimintasektorin partiot sekä lupavalvonta tekevät yhteistyötä esimerkiksi tilanteissa, joissa lupavalvonta käynnistää lupien peruuttamisharkinnan. Tällöin lupavalvonta tekee etukäteen väliaikaisen haltuunottopäätöksen ja partio käy hakemassa aseet sekä antamassa tämän tiedoksi. (Ylikonstaapeli 2017.) Tällainen menettely ei ole kuitenkaan kiveen hakattu, vaan partio voi käydä hakemassa aseet, lupavalvonta voi käydä hakemassa aseet tai sitten luvanhaltijalle soitetaan ja he monesti tuovat aseet itse (Vanhempi konstaapeli 2017).

Kun aseluvat tai suostumukset lakkaavat olemasta voimassa, lupatodistus tai suostumus on viipymättä luovutettava poliisille. Poliisilla on oikeus ottaa lupatodistus tai suostumus poliisin haltuun. Jos lupa tulee uudelleen voimaan, lupatodistus on viipymättä palautettava luvanhaltijalle. (Ampuma-aselaki 96 §.) Ampuma-aseita otettaessa pois, on tärkeää ottaa myös muut tarvikkeet mukaan lukien hallussapitoluvat. Hallussapitolupien avulla henkilö voi muutoin käydä ostamassa itselleen patruunoita.

Poliisin oikeudesta päästä kotirauhan suojaamaan paikkaan säädetään pakkokeino- ja poliisilaissa, kun kyseessä on ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten haltuun ottaminen epäillyn rikoksen johdosta tai vaarallisen teon tai tapahtuman estäminen (ampuma-aselaki 1/1998 97 §).

Ampuma-aselupien peruutusprosessin käynnistyminen ei automaattisesti tarkoita, että aseet otetaan lopullisesti pois. Poliisilla on mahdollisuus antaa myös varoitus. (Vanhempi konstaapeli 2017). Lupavalvonnassa käytetään tapauskohtaisesti harkintaa kokonaiskuva huomioiden. Haastattelussa ylikonstaapeli (2017) kuvasi lupavalvontaa hallinnollisena rikoksantorjuntana. Lupavalvonta pyrkii ennaltaehkäisevästi estämään rikoksia.

Kuvio 1. Ampuma-aselupien peruutusprosessi.

Kuviossa 2 on esitetty ampuma-aselupien peruutusprosessi. Lupavalvonnassa työskentelevä ylikonstaapeli kertoi haastattelussa, että aselupien peruutusharkinnassa väliaikainen haltuunottopäätös voidaan tehdä hyvinkin helposti. Partion mennessä kotihälytystehtävälle he selvittävät ensimmäisenä, onko asunnossa aseita. Partiot ovat ohjeistettu siten, että ensin he hoitavat tilanteen tehtävällä loppuun ja tämän jälkeen selvittävät, missä aseet ovat. Usein tässä vaiheessa tietoon tulee puutteita ampuma-aseiden säilytyksessä eli tällöin puhutaan ampuma-aserikkomuksesta. Kun poliisi on paikalle kerran hälytetty, aseet otetaan mukaan ja tehdään tarvittavat selvitykset siitä, miten ne oli säilytetty. Poisottamisen jälkeen partio tekee S-ilmoituksen PATJAan sekä osatessaan poisotto -kirjauksen asetietojärjestelmään. S-ilmoituksessa pitää olla selvitys siitä, mitä paikalla on tapahtunut ja miten aseet oli säilytetty. Tämän jälkeen lupavalvonta tekee aseista väliaikaisen haltuunottopäätöksen. Väliaikainen haltuunottopäätös voidaan tehdä kuulematta asianosaista asiassa. Väliaikaisen haltuunottopäätöksen jälkeen henkilöä pyritään kuulemaan asiaan parin viikon sisään, jonka jälkeen päätös mahdollisesta aselupien peruuttamisesta tehdään yhdessä päällystön kanssa. Päällystön päätettyä peruuttaa luvat henkilöä kuullaan päätöksestä ja päätös annetaan hänelle tiedoksi. (Ylikonstaapeli 2017.)

Lupavalvonnassa työskentelevä vanhempi konstaapeli (2017) kertoo, että usein ampuma-asetehtävillä partio kysyy päällystöltä toimintaohjeita aseiden suhteen. Kotihälytystehtävän luonteesta riippuen voi olla hyväkin asia kysyä vähintään kenttäjohtajalta, miten aseiden kanssa toimitaan. Jos aseita on säilytetty huolimattomasti, aseet otetaan pois.

Haastatteleman ylikonstaapeli (2017) oli sitä mieltä, että usein partiot voisivat olla oma-aloitteisempia aseiden poisottamisen suhteen. Poisottamisen jälkeinen harkinta on lupavalvonnan tehtävä.

Valvonta- ja hälytystoimintasektorin partiot voivat joutua tehtäville, joissa on esimerkiksi sotien aikaisia räjähteitä. Periaatteessa nekin menevät lupavalvonnan kautta, mutta poliisin terroripommiryhmä eli tepo-ryhmä hoitaa ne. Yksittäisistä kranaateista tehdään myös ilmoitus tepo-ryhmälle, koska lupavalvonta ei lähde niitä hakemaan. Joissain tapauksissa poliisi tekee yhteistyötä myös puolustusvoimien kanssa. (Vanhempi konstaapeli 2017; Pelko kuuluu kuvaan, luettu 20.4.2017.) Räjähteisiin ei tule koskea, eikä niitä saa myöskään lähteä kuljettamaan poliisiasemalle (Kivimäki 2017).

2.6 Ampuma-aseiden säilytys

Aseiden säilytyksestä säädetään ampuma-aseissa (1/1998). Säilyttämisen lähtökohtana on 105 §:n huolellisuusvelvoite, jonka mukaan ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten haltija on velvollinen pitämään ampuma-aseesta, aseiden osasta, patruunoista ja erityisen vaarallisista ammuksista sellaista huolta, että vaaraa niiden joutumisesta asiattomien haltuun ei ole.

Ampuma-aselain (1/1998) 106 §:ssä määritellään säilytyspaikat muuhun kuin tilapäiseen säilyttämiseen. Ampuma-asetta on säilytettävä paikassa, joka on

1. luvanhaltijan vakituinen asunto
2. muu paikka, jossa luvanhaltija pysyvästi oleskelee

3. kohtiin 1 tai 2 kiinteästi liittyvä tila, joka turvatasoltaan ja valvottavuudeltaan vastaa näitä (kuten asunnon yhteydessä oleva varasto tai autotalli, jos lukitus ja muu murtosuojaus vastaa asunnon tasoa. Ei erilliset rakennukset tai taloyhtiön ullakko/kellarikomero)
4. toisen, kyseisen ampuma-aseen lainaamiseen oikeutetun henkilön luona
5. asealan elinkeinonharjoittajan luona
6. tila, jonka poliisilaitos on hyväksynyt.

Ampuma-aseen muut kuin tilapäiset säilytystavat ovat;

1. sisäministeriön asetuksessa määritellyssä murtoturvalisessa ja lukitussa turvakaapissa
2. lukitussa paikassa
3. muuten lukittuna.

Ampuma-ase on säilytettävä siten, että ase tai aseosa ei ole helposti anastettavissa tai otettavissa luvattomasti käyttöön. Ampuma-ase voidaan säilyttää myös siten, että muu aseosa kuin äänenvaimennin säilytetään erillään lukittuna ja loput aseosa siten, että ne eivät ole helposti anastettavissa tai otettavissa luvattomasti käyttöön. (Ampuma-aselaki 1/1998, 106 §.)

Jos säilytettävänä on erityisen vaarallinen tai yli viisi ampuma-asetta, on aseet säilytettävä aina sisäministeriön asetuksessa määritellyssä murtoturvalisessa ja lukitussa turvakaapissa tai säilytyspaikan poliisilaitoksen hyväksymissä säilytystiloissa.(Ampuma-aselaki 1/1998, 106 §.)

3. LUPAHALLINNON TIETOJÄRJESTELMÄ

Lupahallinnon tietojärjestelmä eli LUHTI on sähköinen tietojärjestelmä, johon kuuluvat asetietojärjestelmä, turva-alan rekisteri sekä rahankeräysrekisteri. Asetietojärjestelmä on otettu käyttöön vuonna 2012, jolloin se korvasi vuonna 1998 käyttöön otetun aserekisterin. (Poliisihallitus 2016 b, 9.) Ennen aserekisteriä aseluvat olivat paperikortteja, joista vanhimmat olivat vuodelta 1933. Vanhimmissa aselupakorteissa tiedot saattoivat olla merkittävänä hieman suurpiirteisesti ja niitä ei tämän takia voitu siirtää aserekisteriin. (Turun Sanomat 2013.)

3.1 Asetietojärjestelmä

Asetietojärjestelmässä hallitaan aseiden ja aseosa osien hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttavia lupia. Aseiden seuranta ja elinkaaren muodostuminen ovat olennainen osa järjestelmän toiminnallisuutta. Asetietojärjestelmää käyttäviä sidosryhmiä ovat muun muassa poliisi, tulli, rajavartiolaitos, puolustusvoimat sekä hätäkeskus. (Poliisihallitus 2016 b, 9.)

Asetietojärjestelmässä lupavalvonta tekee muun muassa ampuma-aselupia koskevat päätökset sekä lupakorttien tilaukset. Asetietojärjestelmän kautta tieto aseista ja luvista

välittyy muille tietoa tarvitseville viranomaisille, kuten esimerkiksi hätäkeskukselle. (Poliisihallitus 2016 b, 9.) Tämän takia asetietojärjestelmään on syytä tehdä heti tarvittavat merkinnät poisotetuista ampuma-aseista, jotta tiedetään kenen hallussa ampuma-aseet todellisuudessa ovat.

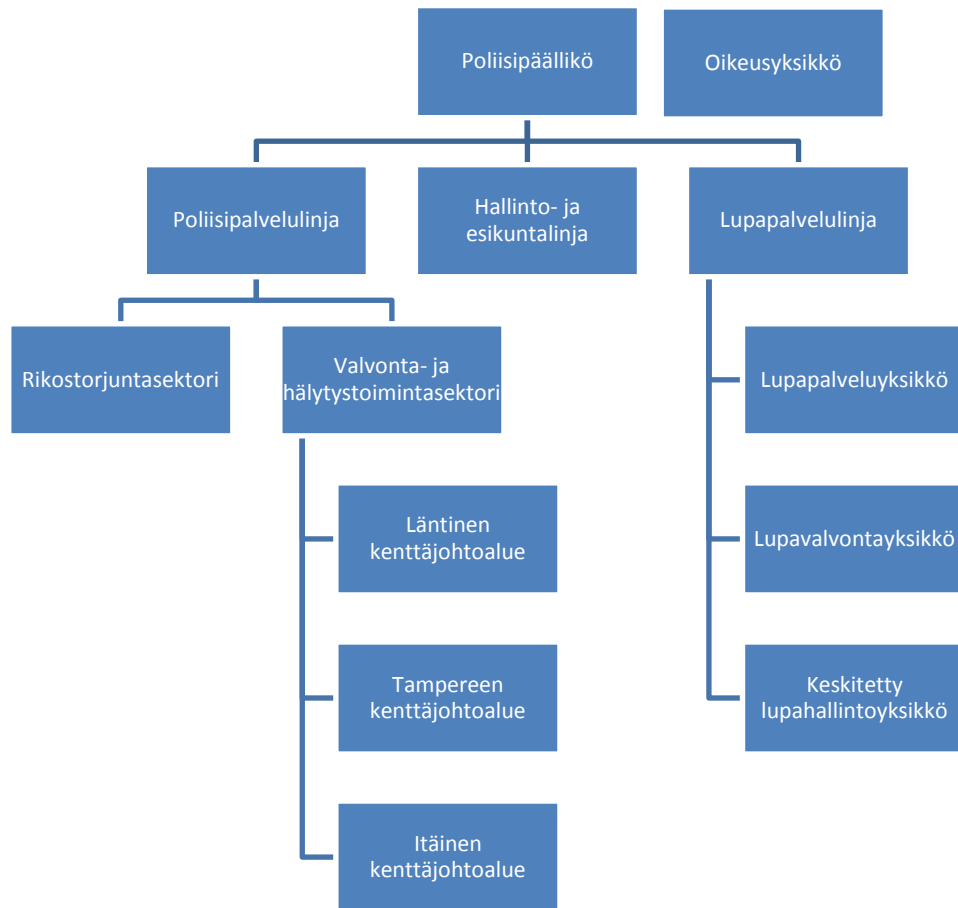
Lupahallinnon tietojärjestelmäkoulutusta ei ole kirjattu Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelmaan vuosille 2016–2017. Opetussuunnitelmassa on Lupahallinto-osajakso, mutta asetietojärjestelmän käytön opetteleminen ei kuulu osajakson sisältöön.

PATJA eli poliisiasiantietojärjestelmä on poliisin sähköinen järjestelmä, johon kirjataan R- ja S -ilmoitukset eli rikos- ja sekalaisilmoitukset. PATJAan poliisi kirjaa kaikki rikokset, jotka tulevat poliisin tietoon. S-ilmoituksina järjestelmään kirjataan sellaiset ilmoitukset joissa rikosta ei ole tapahtunut, kuten ampuma-aselain mukainen tutkinta. PATJA on enemmän mukana poliisin jokapäiväisessä työnteossa, kuin asetietojärjestelmä, joten sen harjoittelua painotetaan enemmän opetussuunnitelmassakin. Mielestäni olisi hyvä käydä asetietojärjestelmä jo koulussa ohjatusti läpi, jotta sitä voisi tarpeen mukaan koulun harjoituksissa käyttää samoin kuin esimerkiksi PATJaa. Mielestäni asetietojärjestelmän käytön opettelu jää harjoittelun aikana vähäiselle, koska esimerkiksi kotihälytystehtävillä ampuma-aseita haltuun otettaessa välttämättä harjoittelijoiden omat ohjaajatkaan eivät osaa tehdä tarpeellisia syöttöjä asetietojärjestelmään, joten ne jäävät partion osalta kokonaan tekemättä. Jälkikäteen lupavalvonta joutuu tekemään nämä merkinnät asetietojärjestelmään. Haastatellessani opinnäytetyötäni varten lupavalvonnassa työskentelevää ylikonstaapelia (2017), hän kertoi olleensa yhteydessä Poliisiammattikorkeakouluun asetietojärjestelmän koulutuksen lisäämiseksi opetukseen. Samassa haastattelussa moitittiin myös LUHTI:n toimimattomuutta uudemmalla internet-selaimella. Uuden internet-selaimella LUHTI ei toimi kovinkaan hyvin järjestelmän jumiutuessa, jolloin tietokoneet on sammutettava ja käynnistettävä uudelleen. Tämän takia partio ei välttämättä onnistu tekemään kirjauksia järjestelmään. (Ylikonstaapeli 2017; Vanhempi konstaapeli 2017.)

4. SISÄ-SUOMEN POLIISILAITOS

Sisä-Suomen poliisilaitos toimii Keski-Suomen ja Pirkanmaan maakunnissa. Laitoksen toiminta-alueella on yhteensä 45 kuntaa. Pääpoliisiasema toimii Tampereella. (Poliisi a, luettu 20.4.2017.) Kuviossa 3 on esitetty Sisä-Suomen poliisilaitoksen organisaatorakennetta sekä tarkemmin lupapalvelulinjan ja poliisipalvelulinjan näkökulmista. Kuvasta on jätetty Keski-Suomen maakunta pois, koska opinnäytetyössäni käsittelen tarkemmin Pirkanmaan maakuntaa.

Poliisipalvelulinja ja lupapalvelulinja vastaavat poliisilaitoksen operatiivisesta eli päivittäistoiminnasta. Poliisilaitosta johtaa poliisipäällikkö, linjoja johtavat apulaispoliisipäälliköt, oikeusyksikköä johtaa poliisilakimies ja poliisiaseman esimies vastaa päivittäistoimintojen sujumisesta hallinto- ja esikuntalinjan kanssa. (Sisä-Suomen poliisilaitos 2017 c, 2.)

Kuvio 3. Sisä-Suomen poliisilaitoksen organisaatiorakenne (Sisä-Suomen poliisilaitos 2017 a, 1–5).

4.1 Lupapalvelulinja

Lupapalvelulinja hoitaa poliisilaitokselle kuuluvan osan poliisin lupahallintoa (Sisä-Suomen poliisilaitos 2017 c, 4). Sisä-Suomen poliisilaitoksessa lupapalveluun luetaan lähtökohtaisesti kaikki asiakasaloitteinen, maksullinen lupahallinto, asiakaspalvelun järjestäminen sekä löytötavara-asiat (Sisä-Suomen poliisilaitos 2017 b, 1–2).

Lupavalvontaan luetaan poliisilaitoksessa pääsääntöisesti kaikki viranomaisaloitteinen lupien peruuttaminen, ajokieltojen määrääminen ja ampuma-aselupahallinto. Keskitettyyn lupahallintoon luetaan lupahallinnon toimialasidonnaiset tukipalvelut sekä elinkeinotoimintaan liittyvä lupahallinto asealaa lukuun ottamatta. Harva-asutusalueilla erikseen määritetyissä toimipisteissä toimiva lupahallinto luetaan myös keskitettyyn lupahallintoyksikköön kuten myös lupa-auto. Lupa-auto on nimensä mukaisesti auto, jossa voi jättää erilaisia hakemuksia, kuten passihakemuksia. Lupa-auto palvelee Keski-Suomen maakunnassa. (Poliisi c, luettu 27.4.2017.) Myös ulkomaalaisvalvonta ja laittoman maahanmuuton torjunta sekä tietopyyntö-, lausunto- ja matkaennakkoasiat lupapalvelulinjalle kuuluvalta osalta luetaan keskitettyyn lupahallintoyksikköön. (Sisä-Suomen poliisilaitos 2017 b, 1–2.)

Sisä-Suomen poliisilaitoksessa lupapalvelulinja jaetaan kahteen lupapalveluyksikköön, kahteen lupavalvontayksikköön ja yhteen keskitettyyn lupahallintoyksikköön. Keski-Suomen maakunnan ja Mänttä-Vilppulan kaupungin alueen lupapalvelun ja -valvonnan

hoitaa Keski-Suomen lupapalvelu- ja valvontayksiköt. Pirkanmaan lupapalvelu- ja valvontayksiköt hoitaa poliisilaitoksen muun lupapalvelun ja lupavalvonnan. Keskitetty lupahallinto hoitaa keskitetyt lupahallintotehtävät koko poliisilaitoksen alueella. (Sisä-Suomen poliisilaitos 2014 a, 1.)

4.2 Poliisipalvelulinja

Poliisipalvelulinja jakautuu rikostorjuntasektoriin sekä valvonta- ja hälytystoimintasektoriin. Valvonta- ja hälytystoimintasektori vastaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden valvonnasta, liikenteen valvonnasta eri valvontamuodoissa, hälytyspalveluista, osaltaan ennalta estävästä poliisitoiminnasta, operatiivisen kenttätoiminnan johtamisesta ja tilannekuvan ylläpitämisestä sekä vartiointiin liittyvistä tehtävistä. Valvonta- ja hälytystoimintasektori hoitaa myös tutkintatehtävien osalta niin sanotut suppean tutkinnan mukaiset asiat sekä muun tutkinnan alkutoimet, kunnes asia on siirretty tutkintahenkilöstön vastuulle. Valvonta- ja hälytystoimintasektori muodostuu Pirkanmaalla kolmesta kenttäjohtoalueesta, jotka ovat läntinen-, tampereen- ja itäinen kenttäjohtoalue. Läntiseen kenttäjohtoalueeseen kuuluvat kunnat Nokia, Pirkkala, Ylöjärvi, Sastamala, Punkalaidun, Ikaalinen, Hämeenkyrö, Parkano ja Kihniö. Itäiseen kenttäjohtoalueeseen kuuluvat Valkeakoski, Akaa, Lempäälä, Vesilahti, Urjala, Kangasala, Pälkäne, Orivesi, Juupajoki, Ruovesi, Mänttä-Vilppula ja Virrat. Tampereen kenttäjohtoalueeseen kuuluu luonnollisesti Tampere. (Sisä-Suomen poliisilaitos 2017 e; Sisä-Suomen poliisilaitos d, 4-5.)

Rikostorjuntasektori taas vastaa tutkinnasta ja ohjaa tutkinnan prosesseja. Rikostorjuntasektorille sijoitettu henkilöstö hoitaa päätyönään tutkintatehtäviä. (Sisä-Suomen poliisilaitos 2017 e, 3; Sisä-Suomen poliisilaitos 2016, 1.)

5. ASIANTUNTIJAKUULEMISET

Aloitin tutkimuksen keräämällä mahdollisimman paljon materiaalia aiheesta. Poliisin sisäisessä intranetissä, Sinetissä, oli hyvin tarjolla erilaista Sisä-Suomen poliisilaitokseen liittyvää materiaalia. Julkisesta internetistä löytyi ampuma-aseita koskevat säädökset sekä erilaisia poliisin strategioita ja tilastoja. Myös ampuma-aselain kehityksestä oli hyvin saatavilla tietoa internetistä. Internetistä löytyi paljon uutisia, jotka koskevat ampuma-aseita ja ampuma-aselakia. Lisäksi poliisin omilta www-sivuilta löytyi hyvin tietoa ampuma-aseluvista ja Sisä-Suomen poliisilaitoksesta. Finlex.fi-osoitetta käytin lakien, asetusten, hallituksen esitysten sekä korkeimman hallinto-oikeuden päätösten etsimiseen.

Ampuma-aseiden historiasta löysin suomenkielistä kirjallista materiaalia kohtalaisesti. Erilaisia opinnäytetöitä ampuma-aselupien peruuttamisesta löytyi muutamia. Näistä opinnäytetöistä on ollut paljon apua lähteiden etsimisessä.

Opinnäytetyötä aloittaessa tiesin, että asiantuntijakuulemisilla saan tarpeeksi luotettavaa ja kattavaa tietoa kirjallisuuden tueksi siitä, miten peruuttamisprosessi on ohjeistettu Sisä-

Suomen poliisilaitoksessa, miten se etenee ja mitä kehitettävää toiminnassa on. Tämän takia minun olisi hyvä kuulla poliiseja, jotka ovat näiden asioiden kanssa tekemisissä päivittäisessä työssään. Asiantuntijakuulemisissa sovelsin teemahaastattelua Sirkka Hirsjärven & Helena Hurmeen (2008, 48) kuvailemalla tavalla eli yksityiskohtaisten kysymysten sijaan haastattelu etenee tiettyjen keskeisten teemojen varassa. Keskiössä ovat tällöin haastateltavien tulkinnat asioista ja heidän asioille antamansa merkitykset. Edellä mainitun mukaisesti laadin haastattelun rungon eli teemat etukäteen ja tämän jälkeen keskustelu eteni näiden teemojen mukaisesti.

5.1 Asiantuntijakuulemisten sopiminen

Asiantuntijoiksi valikoitui Sisä-Suomen poliisilaitoksen lupavalvonnassa työskentelevät vanhempi konstaapeli ja ylikonstaapeli, koska heillä on yhteensä monen vuoden kokemus poliisityöstä ja lupavalvonnasta. Vanhempi konstaapeli vaikutti myös opinnäytetyöni aihevalintaan keskusteltuani hänen kanssaan työharjoittelun aikana. Lupavalvonnassa työskentelevät poliisit ovat juuri ne henkilöt, jotka ovat päivittäin tekemisissä ampumasekupien myöntämisen- ja peruuttamisharkinnassa. Lisäksi he ovat asetietojärjestelmän päivittäisiä käyttäjiä.

Otin ensimmäisenä yhteyttä sähköpostitse lupapalvelulinjaa johtavaan apulaispoliisipäällikköön ja pyysin lupaa haastattelun suorittamiseen. Luvan haastatteluun sain kiitettävän nopeasti. Luvan saatuaani otin yhteyttä vanhempaan konstaapeliin ensin sähköpostitse ja myöhemmin hänen pyynnöstään puhelimitse. Sovimme haastattelupaikaksi poliisiaseman, jolla hän työskentelee ja haastattelun ajankohdaksi 10.4.2017. Vanhempi konstaapeli valitsi ajankohdan, joka todennäköisimmin sopisi heille molemmille.

5.2 Asiantuntijakuulemisten suorittaminen

Kuulemiset tehtiin 10.4.2017 poliisiasemalla, jolla vanhempi konstaapeli sekä ylikonstaapeli työskentelevät. Ylikonstaapelin osallistuminen haastatteluun ei ollut varmaa, mutta hän pääsi kuin pääsikin osallistumaan haastatteluun aikataulujen salliessa. Mielestäni tämä oli erittäin positiivinen asia, sillä molemmista huokui innostus omaa työtään kohtaan ja tuntui, että molemmat aidosti halusivat auttaa sekä antaa kehitysehdotuksia prosessin kulkuun. Molemmat haastateltavat olivat paikalla samaan aikaan ja tämä mahdollisti sen, että molemmat haastateltavat täydensivät toistensa ajatuksia ja esittivät omia esimerkkejä ja mielipiteitä käytännön työstä. Päätin muistiinpanojen kirjaamisen sijaan äänittää haastattelun, jotta voisin myöhemmin kuunnella haastattelut tarvittaessa uudelleen. Samalla voisin itse keskittyä täysipainoisesti haastattelutilanteeseen.

Itse haastattelutilanne oli rento. Olin laatinut haastattelun runkokysymykset valmiiksi vihkoon muistini tueksi ennen haastattelua. Runkokysymysten avulla haastattelu ohjautui hyvin ja välillä niitä ei tarvinnut edes kysyä, koska keskustelu eteni runkokysymysten aiheisiin todella luontevasti.

5.3 Asiantuntijakuulemisissa esiin nousseita asioita

Lupavalvonnan aluejako. Ylikonstaapeli ja vanhempi konstaapeli (2017) kertoivat, että lupavalvonnan aluejaot menevät Pirkanmaalla pitkälti samoin kuin valvonta- ja hälytystoimintasektorin aluejaot (katso sivu 18 kohta poliisipalvelulinja).

Partioiden koulutuksen puute. Asetietojärjestelmään tehtävistä merkinnöistä vanhempi konstaapeli ja ylikonstaapeli (2017) kertoivat, että partiot eivät juurikaan tee niitä. Tieto aseiden poisotosta kyllä tulee lupavalvontaan. Partiot tekevät ainoastaan S-ilmoituksen, joka itsessään riittää kyllä lupavalvonnassa työskenteleville, kunhan siinä on asiasta riittävät tiedot eli yhteystiedot, tapahtumankulku, poisotetut aseet sekä muut havainnot tapahtumapaikalta. Ongelma muodostuu siinä vaiheessa, jos samaan osoitteeseen tulee seuraavana päivänä uusi tehtävä, eikä hätäkeskuksella tai osoitteeseen menevällä partiolla ole tietoa pois otetuista aseista. Partioita ei voi vaatia tekemään merkintöjä, jos heille sitä ei ole koulutettu.

Vanhempi konstaapeli (2017) kertoi miettineensä sitä, että tietävätkö kaikki partiot, millainen on laillinen aseiden säilytystapa. Aseen toinen osa pitää olla säilytettynä lukitussa tilassa. Nykyisen lainsäädännön mukaan viidellä aseella ei tarvitse olla asekaappia, mutta suuremmalla määrällä pitää olla asekaappi tai, jos aseista yksikin on erityisen vaarallinen ampuma-ase.

Kehitysideoita. Ylikonstaapeli (2017) kertoi haastattelussa, että asetietojärjestelmä toimii hyvin vanhemmalla selaimella, mutta tökkii paljon uudemmalla. Tämän takia tietokoneita joutuu välillä sulkemaan ja avaamaan uudestaan, jotta merkinnät saa rekisteriin tehdyksi. Lupavalvonnassa ylikonstaapeli ja vanhempi konstaapeli joutuvat pitämään mukanaan kannettavaa tietokonetta, jossa on asennettuna vanhempi internetselain. Jos kentän partiot aloittavat tekemään asetietojärjestelmään kirjauksia, vaarana on tietokoneen jumittuminen ja kirjaukset jäävät sen takia tekemättä. Asetietojärjestelmän kirjauksista pitäisi myös ehdottomasti järjestää koulutusta. Vanhempi konstaapeli (2017) kertoi olleensa yhteydessä poliisiammattikorkeakouluun, jotta asetietojärjestelmän koulutus voitaisiin ottaa mukaan opetussuunnitelmaan entistä paremmin.

Ylikonstaapeli (2017) kertoi pitävänsä suurimpana ongelmana yhteystietojen puuttumista etenkin perikuntien aseista. On todella tärkeää ottaa tarvittavat puhelinnumerot, sähköpostit ynnä muut ylös, jotta asiat saadaan lupavalvonnassa hoidettua.

6. PRODUKTI

6.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Timo Toikon ja Teemu Rantasen (2009, 14–15) mukaan kehittäminen nähdään usein konkreettisena toimintana. Tutkimuksellisen kehittämistyön luonne sijoittuu keskelle,

ääripäiden ollessa tieteellinen tutkimus ja arki ajatteluun perustava kehittäminen ja näin ollen tieteellinen tutkimus ja tutkimuksellinen kehittämistyö eroavatkin toisistaan pääasiassa lopputuloksessa. Tieteellisessä tutkimuksessa halutaan luoda uutta teoriaa ilmiöistä ja tutkimuksellisessa kehittämistyössä käytännön parannuksia tai ratkaisuja eli jotakin konkreettista. (Ojasalo ym. 2009, 17–19, Toikko & Rantanen 2009, 14–19.) Hirsjärven ym. (2007, 191) mukaan tutkimuksellinen ja toiminnallinen opinnäytetyö eroavat sen perusteella toisistaan, mitä niissä tarkastellaan. Tutkimuksellisessa kehittämistyössä tutkimuksellisuus näyttäytyy järjestelmällisyytenä, erilaisten toimenpiteiden valintojen dokumentointina, tiedon hankinnassa, erilaisilla näkökulmilla, kriittisyytenä saatua tietoa kohtaan ja uuden tiedon luomisena (Ojasalo ym. 2009, 22; Kettunen 2009, 76–77).

Oma opinnäytetyöni on toiminnallinen ja siihen kuuluu raportti sekä tuote eli produkti. Produkti voi olla vaikkapa ohje, opas tai koulutus. Raportti sisältää opinnäytetyöprosessin kulun ja teoriapohjan opinnäytetyölle. Toiminnallisella opinnäytetyöllä olisi hyvä pyrkiä järkeistämään ja ohjeistamaan käytäntöä. (Vilka & Airaksinen 2004, 9.) Opinnäytetyön avulla on tarkoitus ratkaista jokin käytännön ongelma. Toiminnallisen työn tunnistaa tietoperustasta, valintojen ja ratkaisujen perusteluista, kohderyhmälähtöisyydestä sekä työn prosessin ja lopputuloksen arvioinnista. (Airaksinen 2010.) Produktin onnistuessa sen aikaansaamat tulokset konkretisoituvat käytännössä (Toikko & Rantanen, 2009, 14).

6.2 Produktin suunnittelu ja toteutus

Produktina tuotin muistion ampuma-aseiden poisotosta. Muistio on suunnattu poliiseille sekä erityisesti poliisiopiskelijoille, jotka eivät ole olleet paljon tekemisissä aselupien peruutusprosessin kanssa ja etenkin valvonta- ja hälytyssektorilla työskenteleville partioille. Idean muistion tekemiseen sain työharjoitteluaikana. Olin itse mukana tehtävillä, joissa tuli kyseeseen ampuma-aselupien peruutusharkinta ja aseet otettiin poliisin haltuun. Ampuma-asetehtäviä ei kuitenkaan tule joka vuorossa vastaan, joten tämän takia aseiden kirjaaminen asetietojärjestelmään jätetään suosiolla lupavalvonnan tehtäväksi. Lisäksi haastatteluiden sekä oman kokemukseni perusteella läheskään kaikki valvonta- ja hälytyssektorin partiot eivät osaa tehdä merkintöjä oikein asetietojärjestelmään. Tämän takia päätin tehdä muistion ampuma-aseiden poisotosta.

Mielestäni yksi muistion ominaisuuksista tulee olla sen päivitettävyyden, koska lainsäädäntö, ohjeistukset ja järjestelmät elävät koko ajan ja tämän takia ohje on hyvä luoda sähköiseen muotoon. Sähköisen muodon eduiksi luen myös sen laajan saatavuuden sekä mahdollisen tulostamisen taskuun menevään muotoon. Sähköinen muistio on lisäksi hyvä tallentaa esimerkiksi puhelimeen, jolloin se ei vie tilaa muilta tavaroilta. Puhelimessa olevaa muistiota voi käyttää jo tehtävällä ollessa tilanteen rauhoituttua ja se pysyy yleensä auki puhelimen välimuistissa, josta se on helppo ottaa taas esille kirjauksia tehtäessä. Lisäksi sähköinen muistio on mielestäni kustannustehokkaampi kuin paperinen versio.

Päätin tehdä muistion Word-ohjelmalla, koska ohjelma on asennettuna lähestulkoon kaikissa tietokoneissa ja se on yksinkertainen. Käytin muistion pohjana Wordin omaa tiedostoa nimeltä Raportti, koska sen rakenne miellytti minua selkeyden takia.

Otsikot kirjasin Arial Black –fontilla koolla 28. Päädyin tähän kokoon sen takia, koska se on selkeä, mutta ei mielestäni ole liian iso. Muun tekstin kirjoitin Arial –fontilla koolla 11. Käytin muistion kirjausohjeissa tekstin tummennusta painottamaan sanoja, joita pitää klikata asetietojärjestelmässä. Tummennusta ja alleviivausta käytin asetietojärjestelmän eri vaiheiden otsikoissa. Tämä mielestäni selkeytti kirjausohjetta.

Aloin hahmottelemaan muistion rakennetta miettimällä sisältöä ja mihin järjestykseen asiat kokoon muistioon. Päädyin käyttämään muistion suunnittelun runkona lupavalvonnassa työskentelevien poliisien haastattelussa esiin nostamia asioita, koska opinnäytetyön tarkoituksena on viime kädessä kehittää ampuma-aselupien peruutusprosessiin osallistuvien kentän partioiden työtapoja.

Kansilehden jälkeiselle sivulle kirjoitin tekstin lukijalle. Tekstissä kerron, mitä muistio pitää sisällään ja kenelle se on suunnattu.

Ensimmäiselle varsinaisesta aiheesta kertovalle sivulle kirjoitin haastattelussa esiin nousseita pointteja, joita on hyvä muistaa ottaessa aseita poliisin haltuun. Tein esiin nousseista asioista muistilistan, jonka järjestin kronologisesti alkaen siitä hetkestä kun partio ryhtyy pohtimaan ampuma-aseiden poisottoa. Sivun oikeaan laitaan laitoin tärkeimpiä ampuma-aselain kohtia, jotta ne ovat helposti löydettävissä sekä tarkistettavissa.

Seuraavalla sivulle kirjoitin tarkemmin siitä, miten ampuma-aseita on säilytettävä. Haastattelussa aseiden säilytys nousi esiin, koska ei oltu aivan varmoja siitä, että tietävätkö kentällä työskentelevät partiot, miten ampuma-aseita on säilytettävä lain mukaan. Haastattelussa esiin nousi myös se, että hyvin usein otettaessa aseita poliisin haltuun, ampuma-aseet on säilytetty lain vastaisesti ja siitä seuraa ampuma-aserikkomus. Sain haastattelusta mukaani ohjeen ampuma-aseiden säilyttämisestä, jonka lupavalvonta antaa jokaiselle aseluvanhakijalle mukaansa. Tätä ohjetta käytin kirjatessani säilytysohjetta muistioon. Sivun alareunaan kirjoitin saamastani ohjeesta tekstin, jossa luetellaan turvakaappien hyväksytyt standardit.

Aseiden säilytystä seuraavalle sivulle kirjoitin ohjeen aseiden hakemiseen asetietojärjestelmästä aseiden numerolla tai haltijan nimellä sekä lisäksi ohjeen poisottamisen kirjaamiseen. Tämä jää usein tekemättä valvonta- ja hälytystoimintasektorin partioilta, joten pyrin kirjaamaan ohjeen mahdollisimman selkeästi ja yksinkertaisesti. Mielestäni onnistuin tavoitteessani hyvin. Hyvän perustan kirjausten tekemiseen löysin poliisin sisäisestä intranetistä lupahallinnon tietojärjestelmän käyttöoppaasta. Ohjeesta sain myös otettua hyvät mallikuvat, joita hieman muokkasin omaa silmääni miellyttävämmiksi.

Seuraavalle sivulle kirjasin muutaman sanan poliisiasiain tietojärjestelmään tehtävästä S-ilmoituksesta. Jätin tietoisesti yksityiskohtaisen ohjeen S-ilmoituksen tekemisestä tekemättä, koska järjestelmänä patja on jokaiselle poliisille tuttu jo poliisin koulutuksesta lähtien. Ilmoitusten tekeminen patjaan ei ole samanlainen kynnys kysymys kuin asetietojärjestelmään poisoton kirjaaminen. Lisäksi haastattelussa ilmeni, että S-ilmoitusten

kirjaamisen kanssa ei ole suurta ongelmaa. Kirjoitin haastattelussa ilmenneet S-ilmoituksen puutteet vain muutamalla rivillä muistutukseksi.

Seuraavana muistioon lisäsin vielä kuvion, jossa on kuvattuna aselupien peruutusharkinta prosessina. Lisäsin kuvion muistioon, koska mielestäni on hyvä opastaa asiakasta prosessin etenemisestä. Kuvio on tehty asiantuntijakuulemisten perusteella.

6.3 Produktin arviointi

Ennen produktin lopullista valmistumista, päätin pyytää muistiosta palautetta heiltä joille se on suunnattu, eli tässä tapauksessa poliisiopiskelijoilta. Lähetin muistion sähköpostitse kahdelle juuri valmistumassa olevalle poliisiopiskelijalle ja pyysin heitä lukemaan sen lävitse ja antamaan palautetta siitä.

Poliisiopiskelijat pohtivat palautteessaan, että pitäisikö asetietojärjestelmän kirjausohjeessa olla ohje uuden aseiden lisäämisestä järjestelmään. Mietin tätä vaihtoehtoa itsekin, mutta päädyin jättämään ohjeen uuden aseiden lisäämisestä asetietojärjestelmään tekemättä. Uutta asetta asetietojärjestelmään lisätessä pitää olla varma, että ampuma-asetta ei ole ennestään järjestelmässä. Jos asetta ei muistion mukaisilla hakuohjeilla löydy asetietojärjestelmästä on mielestäni perusteltua jättää myös poisoton kirjaaminen lupavalvonnan tehtäväksi. Etenkin vanhoissa aseissa voi olla useita eri sarjanumeroita, joten ampuma-ase voi vahingossa tulla merkatuksi asetietojärjestelmään kahteen kertaan.

Palautteessa poliisiopiskelijat huomasivat joitain pieniä kirjoitusvirheitä sekä ja he kaipasivat kansikuvan vaihtoa sekä joidenkin sanamuotojen tarkistamista mahdollisten väärin ymmärrysten välttämiseksi. Kirjoitusvirheet tietenkin korjasin, mutta kansikuva hiekkadyynistä kuvastaa mielestäni sellaista rauhallisuutta, jota ampuma-aseita käsitellessä tai peruutusharkintaa miettiessä, tulee pitää mielessä. Poliisiopiskelijat pitivät ohjeen kokonaisuudesta, yksinkertaisuudesta sekä helpoista ohjeista.

7. POHDINTA

Opinnäytetyön tekemisprosessi oli mielenkiintoinen ja opettavainen. Yllätyin itse siitä, miten epäselvästi aseiden tosiasiallinen poisottaminen on kirjattuna tällä hetkellä voimassa olevaan ampuma-aselakiin. Opinnäytetyötä tehdessäni oma ammattitaitoni sekä tietämys aselupien harkintaprosessista on kasvanut, oli kyse sitten ampuma-aselupien myöntämisestä tai peruuttamisesta. Oman ammattitaidon kehittäminen oli yksi tavoitteistani opinnäytetyötä aloittaessa ja tässä mielestäni onnistuin.

Toinen opinnäytetyölle asettamistani tavoitteista oli kehittää kentällä työskentelevien partioiden työskentelytapoja ampuma-aselupien peruuttamisharkintaa käynnistettäessä. Produktina tuottamani muistio on saamani palautteen perusteella ja omasta mielestäni selkeä ja helppolukuinen. Opinnäytetyön tosiasiallinen vaikuttavuus kentän partioiden työskentelytapoihin tulee olemaan mitä todennäköisimmin olematonta. Tosiasiallinen

työskentelytapojen muutos vaatii muutoshaluisuutta jokaiselta poliisimiehellä itseltään sekä oman esimerkin näyttämistä työharjoittelussa oleville poliisiopiskelijoille. Tämän lisäksi poliisilaitoksen pitäisi tehdä ryhtiliike ohjeistettujen toimintatapojen kouluttamisessa työntekijöilleen. Työskentelytapojen muuttaminen onnistuneesti vaatisi resursseja, joten olisiko saavutettu hyöty riittävä? Viisain keino muuttaa työskentelytapoja on mielestäni panostaa poliisiopiskelijoihin ottamalla asetietojärjestelmän koulutus paremmin huomioon opetussuunnitelmassa.

7.1 Luotettavuus ja eettisyys

Omasta työharjoittelukokemuksestani sekä omien keskustelujeni pohjalta tiesin, että kentän partioiden ei osaa tehdä asetietojärjestelmään poisotto-merkintää, joten päätin kehittää partioiden työskentelytapoja asetietojärjestelmän kautta. Laajemmalla kyselytutkimuksella olisi voinut saada varmistuksen kentän partioiden asetietojärjestelmän osaamattomuudesta tai vastaavasti osaamisesta, mutta itse koin asiantuntijakuulemisten riittävän opinnäytetyöni muun materiaalin tueksi.

Opinnäytetyön eettisyys näyttäytyy raportissa asianmukaisesti merkittynä lähdeviittauksina. Lisäksi Poliisiammattikorkeakoulussa käytetään URKUND-plagiaatintunnistusjärjestelmää, jossa tämä opinnäytetyö on tarkastettu kolme kertaa.

Lähdeaineistoa arvioitaessa kerrottakoon, että tämän opinnäytetyön perustana on käytetty eri lakien ajantasaisia säädöksiä sekä viranomaislähteistä käytettyä tietoa. Muista lähteistä lainatut ajatukset on pyritty varmistamaan joko ajantasaisesta lainsäädännöstä tai monesta eri lähteestä. Kirjoittaessa tätä opinnäytetyötä käynnissä on lainsäädäntöhankkeita, jotka koskevat ampuma-aseiden lupaprosessia sekä ampuma-aseiden turvakaappistandardeja.

7.2 Hyödynnettävyys

Muistion tekemisessä olen hyödyntänyt asiantuntijakuulemisia, lakitekstejä sekä Poliisihallituksen käsikirjaa lupahallinnon tietojärjestelmästä. Lait ja asetukset muuttuvat aika-ajoin, joten ne on hyvä tarkistaa käytettäessä muistiota. Lisäksi on hyvä muistaa, että opinnäytetyöni perustana olen käyttänyt Sisä-Suomen poliisilaitoksen ohjeistuksia ja asiantuntijakuulemisina saman laitoksen työntekijöitä, joten käytännöt voivat vaihdella poliisilaitoksittain.

8. LÄHTEET

Airaksinen, Tiina 2010: Toiminnallinen opinnäytetyö tekstinä. Luettavissa: <http://www.slideshare.net/TiinaMarjatta/toiminnallinen-ont-tekstina-2010>. Luettu: 27.3.2017

Burtsov, Petri 2016: Laittomat aseet hankaloittavat vertailukelpoisten asetilastojen kokoamista. Yle 28.7.2016. Luettavissa: <http://yle.fi/uutiset/3-9056571>. Luettu 19.4.2017.

Dnro 709/4/09: Oikeusasiamiehen ratkaisu 28.9.2010. Menettely aseiden väliaikaisessa haltuunotossa. Luettavissa: [http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw.cgi/trip/?\\${BASE}=ereopaa&\\${HTML}=eoaratk/eoarpdf&\\${SNHTML}=eoaratk/eoareiloydy&tunniste=eoak+709/2009](http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw.cgi/trip/?${BASE}=ereopaa&${HTML}=eoaratk/eoarpdf&${SNHTML}=eoaratk/eoareiloydy&tunniste=eoak+709/2009). Luettu 20.4.2017

HE 183/1997 Hallituksen esitys Eduskunnalle ampuma-aselaiksi ja laiksi poliisilain 23 §:n sekä laiksi poliisin henkilörekistereistä annetun lain 19 ja 20 §:n muuttamisesta.

HE 5/2003 Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi ampuma-aselain, rikoslain 44 luvun 11 §:n sekä poliisilain 23 §:n muuttamisesta.

Hirsjärvi, Sirkka., Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. 13. osin uudistettu painos. Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2007.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2008: Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Helsinki University Press.

KHO 2013/172.

KHO 2016/1653.

KHO 3398/2012.

KHO 66/2016.

Kivimäki, Petri 2017: Onko kotonasi luvaton räjähdde tai ase? – Sen voi luovuttaa huoletta poliisille. Yle 13.4.2017. Luettavissa: <http://yle.fi/uutiset/3-9563231>. Luettu 20.4.2017

McNab, Chris 2004. The Great Book of Guns. Suuri asekirja. Salamander Books Ltd. 2004. Suomentanut Kai Kankaanpää. Gummerus Kustannus. Painettu Kiinassa 2005.

Munter, Henry 2016: Ampuma-aseen määritelmän oikeudelliset tulkintaongelmat. Laurea-ammattikorkeakoulu (YAMK), opinnäytetyö. Luettavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2016100514863>. Luettu 10.4.2017.

Mäenpää, Olli 2017: Tieteen termipankki, hallintolupa. Luettavissa: <http://tieteentermipankki.fi/wiki/Oikeustiede:hallintolupa>. Luettu 26.4.2017.

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2009: Kehittämistyön menetelmät, uudenlaista osaamista liiketoimintaan. WSOYpro Oy 2009.

Pelko kuuluu kuvaan: Yle. Luettavissa:

http://yle.fi/vintti/ohjelmat.yle.fi/poliisiv/raportit/pelko_kuuluu_kuvaan.html.

Luettu 20.4.2017

Poliisi a: Sisä-Suomen poliisilaitos. Luettavissa:

[Www.poliisi.fi/sisa-suomi](http://www.poliisi.fi/sisa-suomi) Luettu 20.4.2017.

Poliisi b: Ampuma-aseluvat. Luettavissa:

http://www.poliisi.fi/luvat/ampuma_aseluvat. Luettu. 27.4.2017.

Poliisi c: Lupapalveluauto. Luettavissa: <http://www.poliisi.fi/sisa-suomi/yhteystiedot> . Luettu 27.4.2017.

Poliisiammattikorkeakoulu 2016: Opetussuunnitelma 2016-2017. Luettavissa:

http://www.polamk.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/polam_kwwwstructure/26969_AMK_ops.pdf?bb9a3330c25bd488. Luettu 26.4.2017

Poliisihallitus 2016 a: Poliisin lupahallinnon toimintaa kuvaavia tilastoja.

Viimeinen vuosi/kk 2016/07. Poliisitoimintayksikkö, Lupahallinto. Luettavissa:

<http://www.poliisi.fi/luvat/lupatilastot>. Luettu 20.3.2017.

Poliisihallitus, 2016 b: Lupahallinnon tietojärjestelmä, asetietojärjestelmä.

Poliisihallinnon intranet Sinetti. Sisäinen lähde. Luettavissa:

https://sinetti.poliisi.fi/valtakunnallinen/tyokalut/kasikirjat/LUHTI/LUHTI_ASE_K_ayttoohje_5.1_1.4.2017.pdf

Sandell, Markku & Tebest, Teemo 2016: Aseiden määrä Suomessa vähenee – katso, missä ovat maan 1,5 miljoonaa asetta. Yle 18.1.2016. Luettavissa:

<http://yle.fi/uutiset/3-8588611>. Luettu 19.4.2017

Seppälä, Antti 2016: Armonvuosi tuo poliisille satoja laittomia aseita. Yle

19.5.2016. Luettavissa: <http://yle.fi/uutiset/3-8891129>. Luettu 19.4.2017.

Sipola, Timo 2016: Jokainen vuosi on armonvuosi. Yle 14.5.2016. Luettavissa:

<http://yle.fi/uutiset/3-8881818>. Luettu 19.4.2017.

Sisäministeriö 2017 a: Poliisin lupahallintostrategia 2017-2021. Sisäministeriön julkaisu 1/2017, Sisäinen turvallisuus.

Sisäministeriö 2017 b: Metsästys- ja aseharrastus selittää aseiden suuren määrän.

Luettavissa: <http://intermin.fi/poliisiasiat/ampuma-aseet>. Luettu 19.4.2017.

Sisäministeriö 2017 c: Ampuma-aselupamenettelyä koskevan lainsäädännön uudistamista koskeva hanke. Luettavissa:

<http://intermin.fi/hanke?selectedProjectId=21742> . Luettu 28.4.2017.

Sisä-Suomen poliisilaitos 2014 a: Lupapalvelulinjan työjärjestys. Alkaen 1.1.2014. Poliisihallinnon intranet. Sisäinen lähde.

Sisä-Suomen poliisilaitos 2014 b: Toimintamääräys, Asehakemusten käsittely Sisä-Suomen poliisilaitoksessa 7.7.2014 alkaen. Poliisihallinnon intranet Sinetti. Sisäinen lähde. Luettavissa:

<https://sinetti.poliisi.fi/o/sisu/ohjeet/ohjekirjasto/SisSuomen%20ohjekirjasto/Lupapalvelulinja/Toimintamääräys%20asehakemusten%20käsittelystä%20Sisä-Suomen%20poliisilaitoksessa.pdf> Luettu 28.2.2017.

Sisä-Suomen poliisilaitos 2016: Tutkintajärjestelyt Sisä-Suomen poliisilaitoksessa. Alkaen 28.11.2016. Poliisihallinnon intranet Sinetti. Sisäinen lähde. Luettavissa: <https://sinetti.poliisi.fi/o/sisu/ohjeet/ohjekirjasto/SisSuomen%20ohjekirjasto/Poliisilaitoksen%20ohjesääntö%20ja%20linjojen%20työjärjestykset/Tutkintajärjestelyt%20SiSu%20pl%2028.11.2016%20v2.pdf> Luettu 27.4.2017.

Sisä-Suomen poliisilaitos 2017 a: Organisaatorakenne 2017. Poliisihallinnon intranet Sinetti. Sisäinen lähde. Luettavissa: https://sinetti.poliisi.fi/o/sisu/ohjeet/ohjekirjasto/SisSuomen%20ohjekirjasto/Poliisilaitoksen%20ohjesääntö%20ja%20linjojen%20työjärjestykset/Liite%20ohjesääntöön%20organisaatiokaavio_2017.pdf Luettu 27.4.2017.

Sisä-Suomen poliisilaitos 2017 b: Lupapalvelulinjan työjärjestys. Voimassa 1.4.2017 alkaen. Poliisihallinnon intranet Sinetti. Sisäinen lähde. Luettavissa: <https://sinetti.poliisi.fi/o/sisu/ohjeet/ohjekirjasto/SisSuomen%20ohjekirjasto/Poliisilaitoksen%20ohjesääntö%20ja%20linjojen%20työjärjestykset/Lupapalvelulinjan%20työjärjestys%208.3.2017.pdf> Luettu 25.4.2017.

Sisä-Suomen poliisilaitos 2017 c: Ohjesääntö 10.01.2017. Poliisihallinnon intranet Sinetti. Sisäinen lähde. Luettavissa: <https://sinetti.poliisi.fi/o/sisu/ohjeet/ohjekirjasto/SisSuomen%20ohjekirjasto/Poliisilaitoksen%20ohjesääntö%20ja%20linjojen%20työjärjestykset/Ohjesääntö%2011.1.2017.pdf> Luettu 25.4.2017

Sisä-Suomen poliisilaitos 2017 d: Määräys valvonta- ja hälytystoiminnan järjestelyistä Sisä-Suomen poliisilaitoksessa. Alkaen 1.1.2017. Poliisihallinnon intranet Sinetti. Sisäinen lähde. Luettavissa: <https://sinetti.poliisi.fi/o/sisu/ohjeet/ohjekirjasto/SisSuomen%20ohjekirjasto/Poliisilaitoksen%20ohjesääntö%20ja%20linjojen%20työjärjestykset/Valvonta-%20ja%20hälytystoiminnan%20järjestelyt%20Sisu%20pl.pdf> Luettu 27.4.2017.

Sisä-Suomen poliisilaitos 2017 e: Poliisipalvelulinjan työjärjestys. Alkaen 1.1.2017. Poliisihallinnon intranet Sinetti. Sisäinen lähde. Luettavissa: <https://sinetti.poliisi.fi/o/sisu/ohjeet/ohjekirjasto/SisSuomen%20ohjekirjasto/Poliisilaitoksen%20ohjesääntö%20ja%20linjojen%20työjärjestykset/Poliisipalvelulinjan%20työjärjestys%201.1.2017.pdf> Luettu 27.4.2017.

Suihko, Tapio 2007: Aseiden rakenne ja toiminta, jokamiehen asetekniikka. Kuopio, Kopijyvä.

Toikko, Timo & Rantanen, Teemu, 2009: Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. 3.korjattu painos. Tampere, Juvenes Print

Turun Sanomat. 2013: Aserekisteristä pysyvästi puutteellinen. 1.7.2013.

Luettavissa:

<http://www.ts.fi/uutiset/kotimaa/504137/Aserekisterista+pysyvasti+puutteellinen>.

Luettu 18.4.2017.

Vanhempi konstaapeli 2017: Sisä-Suomen poliisilaitoksessa lupavalvonnassa työskentelevä vanhempi konstaapeli. Haastattelu sekä kirjallinen ohje aseiden säilytyksestä 10.4.2017.

Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina, 2004: Toiminnallinen opinnäytetyö. 1.–2. painos. Helsinki, Tammi.

Ylikonstaapeli 2017: Sisä-Suomen poliisilaitoksessa lupavalvonnassa työskentelevä ylikonstaapeli. Haastattelu 10.4.2017.

MUISTIO AMPUMA-ASEIDEN POISOTOSTA

LUKIJALLE

Tämä muistio on tarkoitettu poliiseille sekä poliisiopiskelijoille. Muistioon on kirjattu ohjeita valvonta- ja hälytystoimintasektorilla työskenteleville partioille ampuma-aseiden poisottamisesta. Muistio pohjautuu opinnäytetyöhöni.

Muistiosta löytyvät muistilista ampuma-aseiden poisotosta, ampuma-aseiden säilytysohje, yksinkertainen aseiden poisoton kirjausohje asetietojärjestelmään sekä kuvaus peruutusprosessista.

Toivottavasti muistiosta on sinulle hyötyä.

Terveisin,

Lauri Kastemäki

Poliisiammattikorkeakoulu

MUISTILISTA

Partion ollessa esimerkiksi kotihälytystehtävällä on syytä miettiä tehtävän luonteen mukaan, käynnistetäänkö aselupien peruutusprosessi ja otetaanko tarvittavat esineet poliisin haltuun.

Ase, aseensa, patruunat ja erityisen vaaralliset ammukset on otettava pois niiden haltijalta, jos niiden väärinkäytön vaara on ilmeinen. Poliisimiehen on viipymättä ilmoitettava poisottamisesta sen paikan poliisilaitokselle, jonka toimialueella esineet on otettu pois niiden haltijalta tai luvanhaltijan kotikunnan poliisilaitokselle.

Ennen aseiden poisottoa on hyvä kiinnittää huomiota siihen, onko aseet säilytetty asianmukaisesti. Säilytyspaikka on hyvä valokuvata.

Jos kyseessä on räjähdde, on tärkeää olla koskematta niihin. Ota yhteys TEPO-ryhmään ja odota lisäohjeita.

On äärimmäisen tärkeää ottaa haltuun kaikki aseisiin liittyvä mukaan lukien aseluvat!

Poisotetuista ampuma-aseista on tehtävä poisotto-kirjaus asetietojärjestelmään ja S-ilmoitus PATJAan.

Ampuma-aselaki (1/1998)

- Väliaikainen haltuunotto 92§
- Lupatodistuksen ja suostumuksen luovuttaminen, poliisin haltuun ottaminen ja palauttaminen 96 §
- Huolellisuusvelvollisuus 105 §
- Säilyttäminen 106 §
- Ampuma-aseen kantaminen ja kuljettaminen sekä väliaikainen säilyttäminen 106 a §
- Patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten säilyttäminen ja kuljettaminen 106 b §
- Ampuma-aserikkomus 103 §
- Hävittäminen 104 a §

ASEIDEN SÄILYTYS

Aseiden säilytyksestä säädetään ampuma-aselaissa (1/1998). Säilyttämisen lähtökohtana on 105 §:n huolellisuusvelvoite, jonka mukaan ampuma-aseen, aseosen, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten haltija on velvollinen pitämään ampuma-aseesta, aseosasta, patruunoista ja erityisen vaarallisista ammuksista sellaista huolta, että vaaraa niiden joutumisesta asiattomien haltuun ei ole.

Ampuma-aselain 106 §:ssä määritellään säilytyspaikat muuhun kuin tilapäiseen säilyttämiseen. Ampuma-asetta on säilytettävä paikassa, joka on

1. Luvanhaltijan vakituinen asunto.
2. Muu paikka, jossa luvanhaltija pysyvästi oleskelee.
3. Kohtiin 1 tai 2 kiinteästi liittyvä tila, joka turvatasoltaan ja valvottavuudeltaan vastaa näitä. (Esim. asunnon yhteydessä oleva varasto tai autotalli, jos lukitus ja muu murtosuojaus vastaa asunnon tasoa. Ei erilliset rakennukset tai taloyhtiön ullakko/kellarikomero.)
4. Toisen, kyseisen ampuma-aseen lainaamiseen oikeutetun henkilön luona.
5. Asealan elinkeinonharjoittajan luona.
6. Tila, jonka poliisilaitos on hyväksynyt.

Ampuma-aseen muut kuin tilapäiset säilytystavat ovat

1. Sisäministeriön asetuksessa määritellyssä murtoturvallisessa ja lukitussa turvakaapissa.
2. Lukitussa paikassa.
3. Muuten lukittuna.

Ampuma-ase on säilytettävä siten, että ase tai aseosa ei ole helposti anastettavissa tai otettavissa luvattomasti käyttöön. Ampuma-ase voidaan säilyttää myös siten, että muu aseosa kuin äänenvaimennin säilytetään erillään lukittuna ja loput aseosan osat siten, että ne eivät ole helposti anastettavissa tai otettavissa luvattomasti käyttöön.

Jos säilytettävänä on erityisen vaarallinen tai yli viisi ampuma-asetta, on aseet säilytettävä aina sisäministeriön asetuksessa määritellyssä murtoturvallisessa ja lukitussa turvakaapissa tai säilytyspaikan poliisilaitoksen hyväksymissä säilytystiloissa.

Huom!

Jos velvollisuus säilyttää asetta turvakaapissa tai poliisin hyväksymässä säilytystilassa on alkanut lakimuutoksen tullessa voimaan 1.12.2015, koskee sitä viiden vuoden siirtymäaika. Jos luvanhaltija ostaa kuudennen aseosan lain voimaantulohetken jälkeen, on aseet säilytettävä heti hankinnan jälkeen turvakaapissa tai poliisin hyväksymässä säilytystilassa.

Tällä hetkellä hyväksytyt standardit ovat SFS 5870, SS 3492, EN 1143-1 luokasta III alkaen sekä EN 14450 S1 ja S2.

KIRJAUKSET

ASETIETOJÄRJESTELMÄ

Haltuun otetuista ampuma-aseista tehdään poisotto-kirjaus asetietojärjestelmään. Oikeaa asetta voi hakea järjestelmästä aseiden numerolla tai haltijan nimellä. Etenkin vanhoissa aseissa voi olla useita eri numeroita ja tämän takia oikean aseiden löytäminen järjestelmästä voi olla hankalaa.

Ennen poisoton kirjaamista oikea ase on löydettävä asetietojärjestelmästä. Aseiden tiedot voi hakea aseiden numerolla seuraavasti:

1. Siirry **Esineet**-päävälilehdelle.
2. Kirjoita hakukenttiin aseiden tyyppi sekä numero.
3. Paina **Hae** -painiketta.

Aseiden hakeminen haltijan nimellä:

1. Siirry **Henkilöt**-päävälilehdelle.
2. Kirjoita hakukenttiin yksi tai useampi tieto.
3. Paina hae-painiketta.
4. Oikean henkilön löytyessä pääset asiakkaan tietoihin painamalla sukunimeä.
5. Pääset tarkastelemaan henkilön aseita siirtymällä **Esineet**-alavälilehdelle ja painamalla **Ampuma-aseet ja aseiden osat** -otsikkoa.
6. Etsi oikea ase aseiden numeron perusteella.

Oikean aseiden löytyttyä poisotto-kirjaus tehdään seuraavasti:

1. Siirry aseiden tietoihin painamalla **Esineiden tyyppi** -linkkiä.
2. Paina **Uusi**-painiketta.
3. Valitse **Poisotto** Toimenpidetyyppi-kenttään ja vapauta hiiri painamalla viereiseen kenttään.
4. Paina aktiiviseksi tullutta **Poisotto**-linkkiä kirjataksesi tarkemmat tiedot poisotosta.

The screenshot shows a web application interface for managing items. At the top, there are navigation buttons: 'Valikko', 'Uusi', and 'Kysely'. Below this is a search form with several input fields: 'Esineen luokka' (Ampuma-ase), 'Esineen numero' (PP1), 'Paikka' (Haltijalla), 'Esineen tyyppi' (Haulikko), 'Toimintatapa' (Kertatuli), 'Kaliperi' (12/76 (3)), 'Henkilötunnus/Y-tunnus', 'Sukunimi/Yhteisön nimi' (Specimen), and 'Etunimet'. Below the search form are tabs: 'Tarkemmat tiedot', 'Asiat', 'Toimenpiteet', 'Liittyvät esineet', 'Lisätiedot', 'Kirjausketju', and 'Liitteet'. The 'Uusi' button is circled in red. Below the tabs is a table with columns: 'Asian numero', 'Asialuokka', 'Asiatyyppi', 'Lupa tilassa', 'Toimenpidetyyppi', 'Tila', and 'Määräaika'. The first row is highlighted in yellow and has 'Poisotto' circled in red in the 'Toimenpidetyyppi' column. The second row has 'Suoritettu' in the 'Tila' column, and the third row has 'Suoritettu' in the 'Tila' column.

Asian numero	Asialuokka	Asiatyyppi	Lupa tilassa	Toimenpidetyyppi	Tila	Määräaika
> 2012/	Lupa	Hallussapitolupa	Voimassa	Poisotto		
2012/	Lupa	Hallussapitolupa	Voimassa	Myönnetty	Suoritettu	
	Lupa	Hallussapitolupa	Rauennut	Omistajan vaihdos	Suoritettu	

KUVA 1. LÄHDE: POLIISIHALLITUS (MUOKATTU)

Tarkempien tietojen kirjaaminen:

1. **Ilmoitusnumero.** Kirjaa kenttään rikosilmoitusnumero.
2. **Poisoton perusteet.** Kirjaa perusteet poisotolle.
3. **Haltuunotetut esineet.** Oletuksena ase, jolle toimenpide tehtiin. Voit lisätä samalla kertaa poisotetut aseet ja lupakortit painamalla kentässä olevaa kuvaketta. Aseita voi lisätä tekemällä kysely vasemmanpuoleisesta laatikosta aseiden numerolla, henkilön sukunimellä taikka yhteisön nimellä ja siirtämällä esine oikealla olevaan laatikkoon. Lopuksi paina **Ok** -painiketta.
4. **Henkilö, jolta aseet otettiin haltuun.** Oletuksena on aseiden omistaja. Jos aseet otettiin joltakin muulta pois, hae henkilön tiedot järjestelmästä. Jos henkilöä ei ole järjestelmässä, korvaa oletuksena olevan omistajan tiedot kirjoittamalla henkilötunnus ja nimi näille varattuihin kohtiin.
5. **Henkilöt, joilla toimenpide näkyy.** Valitse kenttään aseiden omistaja sekä henkilö, jolta aseet otettiin pois (esim. rinnakkaisluvan haltija).
6. **Toimenpidettä käsittelevä yksikkö.** Oletuksena on toimenpiteen luoneen käyttäjän yksikkö. Tarvittaessa valitse kenttään päätösharkinnan tekevä yksikkö.
7. **Suorituspäivä.** Kirjaa poisotto päivämäärä.
8. **Tila.** Vaihda tilaksi **Poisotettu**.

Tämän jälkeen aseiden paikaksi vaihtuu **Viranomaisen hallussa** ja tieto aseesta siirtyy lupavalvonnan työhöön.

Poisotto

Valikko | Kysely

Toimenpidetyyppi: **Poisotto** Määräaika: Suorituspäivä: Tila: **Poisotettu**

Henkilötunnus/Y-tunnus: Sukunimi/Yhteisön nimi: Etunimet: Asian numero:

Tarkemmat tiedot | **Esineet** | **Liitteet**

Valikko | Kysely

Toimenpide

Ilmoitusnumero: Poisoton perusteet: **Aseella uhkaaminen** Haltuunotetut esineet:

Henkilö, jolta aseet otettiin haltuun: **Testihenkilö Teuvo** Henkilöt, joilla toimenpide näkyy:

Toimenpiteen lisätiedot: **Tähän tietoa poisotosta** Toimenpidettä käsittelevä yksikkö:

Syyttäjän tai oikeuden päätös

Päätösviranomainen: Päätöksen diaarinumero: Päätöspäivä:

Toimenpide suoritettu

Suorituspäivä: **19.10.2012 10:37:13** Tila: **Poisotettu**

Toimenpiteen kirjaustiedot

KUVA 2. LÄHDE: POLIISIHALLITUS (MUOKATTU)

PATJA

Poisotosta on laadittava suppea S-ilmoitus PATJAan nimikkeellä *ampuma-aselain mukainen tutkinta*. Ilmoitukseen ei laiteta tutkinnanjohtajaa, vaan ainoastaan tutkijat. Tutkijat määräytyvät sen mukaan missä ampuma-aseiden haltija asuu. Ilmoituksessa on oltava riittävät yhteystiedot, tapahtumankulku sekä havainnot tapahtumapaikalta.

Kun tarvittavat kirjaukset ovat tehty, aseet viedään esihuoneeseen ja aseeseen liitetään jäljennös S-ilmoituksesta. Tämän jälkeen lupavalvonta jatkaa tästä tekemällä aseeseen väliaikaisen haltuunottopäätöksen.

LUPIEN PERUUTUSHARKINNAN ETENEMINEN

KUVA 3. PERUUTUSHARKINTA PROSESSINA.

Aseiden väliaikainen haltuunotto ei välttämättä tarkoita sitä, että aseita ei saa enää takaisin. Lupavalvonta tekee ratkaisun kokonaisharkinnan perusteella. Päätös voi olla lupien peruutus, aseiden palautus tai varoitus ja aseiden palautus.

Muistion lähteenä on käytetty lupahallinnon tietojärjestelmän käsikirjaa, ajantasaisia säädöksiä ja asiantuntijakuulemisia.